

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ ще Вторника, Четверга и Суботы (крѣмъ русскихъ святъ) о 5-ой год. поп. Литер. додатокъ „Библиотека найзнам. повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ каждого 15-го и послѣдняго дня каждого мѣсяца. Редакция „Администрація“ подѣ Ч. 44 улицы Галицка. Рукописи звертаются лишь на попередне застереженъе. Обложка принимается по цѣнѣ 6 кр. бѣтъ однимъ строчкомъ печатной, въ рубр. „Надбѣдане“ по 20 кр. а. в. Рекламціи неопечатаній вѣдлий бѣтъ порта. Предлату и инсераты принимають: У Львовѣ Администрація „Дѣла“. У Вѣднѣ Хаазенштейнъ & Vogler, Wallfischgasse 10; M. Duker, Kriemergasse 13; G. L. Daube & Co., Singerstrasse 11 а.; Rudolf Mosse; F. A. Richter Nibelungengasse 4. Въ Франкфуртѣ M. Хаазенштейнъ & Vogler, E. L. Daube & Co. Въ Парижѣ Agence Navas. Въ Россіи Редакция „Кіевской Старины“ въ Кіевѣ, почтовой уряды и „Газетное Бюро“ В. Ф. Зама въ Одессѣ Державская ул., д. Рада 9.

Предлату на „Дѣла“ для Австріи: для Россіи: на цѣлый рокъ . . . 12 ар. на цѣлый рокъ . . . 12 рубл. на пѣть року . . . 6 ар. на пѣть року . . . 6 рубл. на четверть року . . . 3 ар. на четверть року . . . 3 рубл. съ дод. „Библиотека“: съ дод. „Библиотека“: на цѣлый рокъ . . . 16 ар. на цѣлый рокъ . . . 16 рубл. на пѣть року . . . 8 ар. на пѣть року . . . 8 рубл. на четверть року . . . 4 ар. на четверть року . . . 4 рубл. на самѣ додатокъ: на самѣ додатокъ: на цѣлый рокъ . ар. 5— на цѣлый рокъ . 5 рубл. на пѣть року . ар. 2-60 на пѣть року . 2-60 р. Для Визархій, окрѣпа Россіи: на цѣлый рокъ . . . 16 ар. на пѣть року . . . 7-60 ар. на четверть року . . . 3-75 ар. съ дод. „Библиотека“: на самѣ додатокъ: на цѣлый рокъ . 19 ар. на цѣлый рокъ . 6 ар. Поодиноке число коштуе 12 кр. а. в.

Съ днѣмъ 1 (13) цвѣтня зачинаея П. четверть-рокъ сегорѣчного выдвинуцтва „Дѣла“ и „Библиотеки найзнам. повѣстей“. Просимо о вырѣшанъе залеглостей и скорѣ отновленъе предлату.

Новопредлатуючій П. Т. Предлатникъ „Библиотеки найзнам. повѣстей“ одержать за доплатою 1 зр. початокъ повѣсти Додета „Набобъ“ (17 аркушѣвъ).

На слѣдуючій четверть рокъ будемо высылати лише тѣмъ П. Т. Предлатникамъ, котрымъ предлату ще не скончана.

Рускій послы въ Радѣ державной.

Ажъ при дебатѣ бюджетовой и сего року — ажъ то й давнѣйшими роками практиковалося, — данисъ почути рускій послы, и зъ ихъ промовѣ можна вже и вытворити собѣ понятъе, яке становище займають они супротивъ правительства та поодинокихъ партій въ парламентѣ и якъ они заступають интересы своего народа.

Сгѣлько маємо послѣвъ въ Радѣ державы, що пальцѣвъ на одній рудѣ. И они не йдутъ разомъ. Пос. Ковальскій належить до клубу гр. Корониного, а прочій чотыри творять окремый клубъ. Грѣхъ було бы ихъ, всѣхъ пять вкупу взявши, назвати якимись оппозицистами нынѣшнему правительству. Нѣ, всѣ они суть подпорою его, съ тою хибя рѣзницею, що сов. Ковальскій часомъ, въ дрѣбныхъ рѣчахъ, пойдѣ съ клубомъ Корониного и противъ волѣ правительства, хочъ въ важѣйшихъ нѣколи, а держитъя той тактики, що звичайно записуея до слова „противъ“, а въ промовѣ заявляе, що буде голосувати „за“, — коли тымчасомъ чотыри послы клубу руского безвзглядно попирають правительство и голосуютъ съ правцею. Оно й не диво, всѣхъ чотырохъ ихъ при выборахъ подшерло правительство и бодай декотрѣ зъ нихъ лише тому мають завдячити свой выборъ. Дятого то и заразъ по самыхъ выборахъ годѣ було по нихъ надѣяться, щобъ они могли ставати въ оппозици супротивъ нынѣшного правительства.

Впрочѣмъ оппозици яко такои, оппозици зъ принципу нынѣшному правительству, нѣхто бѣтъ тыхъ послѣвъ не мѣгъ и не смѣвъ жадати. Довѣтъ вже выслуговали нашѣ послы централистамъ, и якій зъ того вышповъ хо-

сень? Позитивного здобутку по стороиъ Русинѣвъ не було нѣякого, а Поляки дѣставали що-разъ ширшій права, очевидно съ ущербомъ Русинѣвъ. Тожъ коли гр. Таффѣ подѣвъшъ припоръ „рѣвноправности народѣвъ“, Русины бѣтъ разу приплеснули той програмѣ и признали ей доброю, надѣючись, що коли бесѣда о „народахъ“, то й мы — народъ, и до насъ буде примѣнена програма гр. Таффѣго. И домагалисѣ мы того на вѣчахъ всенародныхъ, въ журналистѣвъ, устами послѣвъ, домагаемъ и чекаемо на примѣненъе его програмы такожъ до насъ Русинѣвъ, якъ примѣненій они вже въ великой части до Чехѣвъ та Словѣнцѣвъ.

Тон политики держатъя и рускій послы, и правду сказати, иншой й не можуть. Малымъ числомъ своимъ они анѣ не переважали бѣтъ важи на стороиу лѣвицѣ, анѣ не ослабили бѣтъ правецѣ и не нагрозили бѣтъ правительству. Впрочѣмъ, коли бѣтъ и можна було допомочти нынѣшнему правительству централистичного, то Русины выйшли бѣтъ на томъ, якъ то кажутъ: зъ подѣ ринвы на дощъ, бо рѣчь ясна, що для Нѣмцѣвъ-централистѣвъ найприроднѣйшимъ союзникомъ буи бѣтъ Поляки, а союзъ той буи бѣтъ заключеный певно за цѣлу дальшого розширеня правъ Полякѣвъ въ Галичинѣ, коли бѣтъ уже Поляки и не схотѣли брати въ дарунку бѣтъ централистѣвъ вылучени Галичины въ окреме тѣло администрацие, бо, якъ твердятъ деякї политики польскї, „лучше Полякамъ черезъ Вѣдѣнъ стоити все на очахъ Европы“. Такъ отже Русины не могутъ докорати послѣвъ за то, що они приймають провѣдну гадку програмы гр. Таффѣго, и не лучатъя съ оппозицию зъ принципу нынѣшной политикѣ.

Але-жъ то ще не значить, що Русины не мають вже нѣякихъ бѣльше жаданъ до своихъ послѣвъ и що, — годячисъ на подпирание провѣдной гадки, сути програмы нынѣшного правительства, — немовъ напередъ дають уже посламъ повне розгрѣшенъе за всяку ихъ безвзглядну солидарностъ съ правцею, подпирание правительство гр. Таффѣго. Зовсѣмъ нѣтъ! очевидно, коли ти послы, хочъ деякї зъ нихъ и завдячуютъ выборъ свой протекциѣ правительства, называють себе прилюдно послами рускими и завѣряють, що хотять боронити интересѣвъ руского народа.

Русины жадають бѣтъ своихъ послѣвъ, щобъ они, — хочъ попираючи разомъ съ другими партіями правецѣ провѣдну гадку програмы гр. Таффѣго, — все на першѣмъ мѣсци ставили интересы руского народа, духовий и матеріальній. Рускї послы нѣколи не повинни забувати о томъ, що разомъ съ ними на правецѣ сидитъ дужа фаланга Полякѣвъ, котрой интересы часто не годятъя съ интересами нашего народа.

Русины жадають дальше бѣтъ своихъ послѣвъ, щобъ они смѣло и неустрашимо высказували всѣ кривды и съ цѣлою енерגיעю домагалисѣ бѣтъ правительству правъ, належачихъ Русинамъ. Завиванъе рѣчи въ бавовну при высказуваню кривдъ и млавѣсть при жаданю правъ нашихъ — не бѣтъповѣдають фактичному становию нашихъ бѣтъосинѣвъ въ краю и супротивъ державы.

А вже выступъ пос. Охримовича противъ своего товарища, сов. Ковальского, де йшло о рѣчь такъ сконстатовану, може хибя компромитувати Русинѣвъ. Навѣтъ що до старостна Дрогобыцкого — хочъ, по нашѣй гадцѣ, сов. Ковальскій мѣгъ замѣсть Дрогобыча навести съ бѣльшимъ правомъ десять иншихъ старостѣвъ, — пос. Охримовичъ не мавъ рациѣ. Розумѣясѣ, пропорциѣ може й вышла бы 10 : 3, але-жъ, якъ кажутъ, на п. Охримовича навѣтъ не 3, але лише 2 священники бѣтъдали голосъ... Що до Ливки, якъ мѣгъ п. Охримовичъ перечити сов. Ковальскому, а що-до иншихъ старостѣвъ, нѣчого о томъ не знати, коли яко рускїй посолъ мусѣвъ читати рускїй газеты, коли-жъ то нѣ, то яко секретарь руского клубу, мусѣвъ щось чути про письма до предѣдателя клубу, о. Озаркевича, щобъ въ дѣлѣ покривджена при роздѣлѣ запомогъ священникамъ внести интерпелляцию въ Радѣ державы?! Сумно!

Нашъ вдовичо-сирѣтскій фондъ.

Голосъ зъ Золочѣвщины.

Подѣ датю въ днѣ 4 лютого с. р. до ч. 117 выдала мѣтр. Консѣсторія куренду, вызываючу священствѣ, валагаюче съ вкладками до вдовичо-сирѣтского фонда, посѣщати съ вкладками и съ валагостями, бо се лежить въ интересѣвъ яко самого фонда, такъ и выплаты запомогъ вдовамъ и сирѣтамъ священничимъ. Се не перша куренда въ нашихъ рукахъ на тую тему, а вже третя въ ряду, зачисляючи ей до року 1885, — але чи и по-

слѣдна? Правильне вплачуванъе вкладокъ до фонду вдовичо-сирѣтского есть такъ важною справою, що бѣтъ того валажитъ не только врѣстъ самого фонда, але и высота рѣчныхъ запомогъ для нашихъ вдовѣвъ и сирѣтъ. Важность той справы бѣтъчуваетъ нынѣ всѣ, особливо въ виду той обставины, що и при те-перѣшнѣй „регуляциѣ конгрессу“ священничѣмъ цѣлковитѣ не увѣглядно нашихъ вдовѣвъ и сирѣтъ. Яка-жъ доля чекае ти вдовы и сирѣты, коли бѣтъ фондъ вдовичо-сирѣтскїй выдѣвъ, коли бѣтъ и сей жебрачїй рѣчный датокъ имѣ бѣтънято?

Коли-жъ оно такъ есть, коли священствѣ цѣлу вагу того фонда живо бѣтъчуваетъ, то дячего-жъ священствѣмъ отагався, цѣлыми майже деканатами валагая съ датками на той фондъ, чѣму доходить вже ажъ до того, що Консѣсторія вневолена такъ часто валажити и упоминати священствѣмъ до вкладокъ, а навѣтъ погрожуваити? Якась причина тому бути мусѣтъ, але яка? — се, власне, пытанъе, котре повинно бы бути розвизане, причина дослѣджена, а бѣтътакъ усунена, коли хочемо, чтобы священствѣмъ съ вкладками не отагався, щобъ нашъ вдовичо-сирѣтскїй фондъ устояея, посѣщавъ, а нашѣ вдовы та сирѣты не буи позабавленѣй хоть бы вже только того жебрачого гроша 54 ар. въ рокъ. Сямъ повинна бы занятия всѣ. Консѣсторія, бо въ протягнѣмъ разѣ и погровы въ курендахъ, дотыкаючихъ того предмету, будутъ безъвовочными.

Хто бы сказавъ, що причиною валагания и невплачуваня до вдовичо-сирѣтского фонда есть рѣвнодушнѣсть священства до того фонда, той дуже оскорбѣтъ бы наше священствѣ, славное що-до жертволюбия и милосердия, чѣго докажемъ неюдна наша руска интеллуциѣ, хочъ бы вже только Институтъ дѣвочїй Василіанокъ у Львовѣ. Будучи священникомъ, та жіючи въ такѣмъ деканатѣ, котрый такожъ валагая съ датками до фонда, старався и дослѣдити причины того валагания, розбиривъ и встановивъя не разъ надъ тымъ съ своими сусѣдами, котрѣ тожъ щиро тою справою займаются и дѣйшовъ въ концѣ до того, что есть головно только дѣлѣ причины, ва про котрѣ священники валагають съ вкладками до фонда.

Першою въ тыхъ причинъ есть убожество свящ-никовѣвъ. Якъ то може бути — скаже хто, — чи-жъ то правда, щобъ мѣжъ священниками буи такъ убогї, щобъ не змогли рѣчно 8 або 12 ар. до фонда уплатити? Оно вдалася неможливе, але справдѣ такъ есть. Прощу только переглянути ти деканаты, що наибѣльше валагають съ вкладками до фонда, чи не ти те деканаты, въ котрыхъ приходства найлѣхше дотованѣ? Ти сумнї, не разъ ажъ переражаючї обставины финансовѣ, въ якихъ священники лишаютъ свои жены и дѣти, свѣдчатъ о той правдѣ, що у нихъ не було можливо рѣчно хочъ бы тыхъ лише 8 або 12 ар. бѣтъложити. За мѣши тымки померло въ мѣшѣмъ деканатѣ кѣлька священникѣвъ, а

Димитрій Степановичъ Бортиянскїй.

(1751—1825).

Хто зъ насъ въ житю не мавъ на устахъ имени Бортиянского? Хто не чулъ бодай случайно одноа або другоа его церковной композициѣ, хто не одушевляея красотою знаменитыхъ его творѣвъ? А така не богато буде такихъ, що могли бы подрѣбнѣше розказати, хто буи сей гениальнїй композиторъ, якого роду, де живъ, де образовався, въ якихъ обставинахъ, де и для кого бѣтъ головно трудився? Нынѣ весь славянскїй свѣтъ, придерживуяюца грецкой церкви, уважае Бортиянского першою звѣздою на горизонтѣ церковной музыки, и величайшѣ его посылми, концерты и пѣсны литургичнѣй причинаются не только до красоты нашего обряду, але отаовляють для бѣльшихъ хорѣвъ европейскихъ владчнїй репертуаръ до артистичныхъ концертныхъ продукиѣ. Намъ случилось случайно въ 1860-тыхъ рокахъ чатати справозданъе зъ великого концерту въ Парижѣ, на котромъ съ энтузиазмомъ принято пошломъ Бортиянского: „Воосхваляю имя Бога моего“. Концерты духовнѣй въ Россіи рѣдко обходатъя безъ его утворѣвъ, а вже у насъ въ Галичинѣ бѣтъ часу, коли незабутнѣй владыка Свѣтгурскїй въ-перше своимъ композитѣмъ въ церкви Перемыскѣй запровадѣвъ нотамъ свѣтъ, композициѣ Бортиянского мають навѣтъ тую велику заслу-

гу, що зъ того часу вокальна музыка почала у насъ плекатисъ въ ширшихъ кружкахъ и въ бѣльшихъ размѣрахъ.

Тому не безъ интересу буде, коли на свѣтъ мѣсци подамо за житъеняиою того першого нашего церковного композитора бодай тѣ окружки, якѣ збереглися бѣтъ непамяти. А съ жалеми приходѣтся намъ сказати, що биографичныхъ вѣстей про Бортиянского, мимо широкои его славы, збереглося дуже мало. Деякїй матеріаль до биографіи Бортиянского подаея „Кіевская Старина“ въ мѣнувшѣмъ роцѣ разомъ съ портретомъ композитора, знятымъ за житя оучающимся знаменитымъ портретистомъ, Украинцемъ, Боровиковскимъ. Сямъ скуднѣнькимъ матеріаломъ и дѣлимся съ нашими читателями. Панъ И. Божеряновъ пише въ своей статіи въ „Кіевской Старинѣ“ слѣдуюче:

„Мы знаемъ Бортиянского яко устроителя придворного хору, творця многыхъ композициѣ церковной музыки, котрыми дои одушевляемося. Але кромѣ того не пошѣдаемо майже нѣякихъ даныхъ о его молодости, о томъ товариствѣ, посередѣ котрого бѣтъ родився и котре его выховало; не знаемъ, якъ розвивалося его образование дома и въ придворнѣмъ хорѣ; якїй се буи хоръ, якъ жили и выховувалися малолѣтнїи цѣвѣ въ томъ заведеню, и богато другоа намъ не звѣстне. Передъ нами стоить готовый композиторъ, съ вырѣбленымъ талантомъ, але якъ сей талантъ вы-

рѣсь и вырѣбился, ва се пытанъе годѣ бѣтъповѣсти. Рѣвно жъ знаемо и то, що на Бортиянского мала великїй впливъ италийска музыка и элементъ сей дуже замѣтнїй въ его творахъ, але зновъ годѣ сказати докладно, на окѣлько въ тыхъ творахъ вылавяея и его личнїй и национальнїй духъ, имено духъ тыхъ мѣльодїй, якѣ композиторъ знавъ дѣтвюно и впровадѣвъ бѣтъакъ въ свои композициѣ. Остаточнѣ пошли въ непамять и всѣ подрѣбности зъ его житя приватного, прикметы душѣ и питомности его характеру. Въ 1882 р. вышла вправдѣ въ Петербургѣ брошура: „Березовскїй и Бортиянскїй какъ композиторы церковнаго цѣвнѣ“, але и въ нѣй дуже мало сказано про житѣ Бортиянского.

Въ загадѣ знаемо лише, що Бортиянскїй родився въ Глуховѣ (въ губерниѣ Черниговской недалеко Путивля) въ 1751 роцѣ, зѣ-бѣтъни буи родомъ и его товаришъ въ композициѣ духовной свѣтъву, Михайло Созонтовичъ Березовскїй (1745—1777). Съ обставина есть великой ваги. Она вылавяла головно на талантъ Бортиянского и характеръ его творѣвъ. Русь-Украина славляея зѣ давна не лишь голосами, а и высокими розвомъ въ нѣй церковного свѣтъву и вырѣбленемъ того окремого наїву, въ котромъ бѣтъоблаея вся ея доля, вся душа и все житѣе народа. Гербнїй, чужинецъ, будучи въ Кіевѣ въ половинѣ XVII вѣку, пише про церковнїй свѣтъ на Руси такъ: „Русины, каже бѣтъ, святѣйше и величайше

славлятъ Бога, анѣжъ римскї католики. Послѣмы и другї священнїи нынѣ, въ котрыхъ чути диакантъ, альтъ, теворъ и басъ въ мѣлѣтъ та лѣвѣй гармонїи, свѣтъваюся по ихъ церквахъ въ ихъ языцѣ и пѣлоя правѣтъ штуки, щоденно. Тамъ простый народъ розумѣе то, что священникъ свѣтъвае або говоритъ на природнѣмъ славянскомъ языкѣ. Все мїраея разомъ съ священникомъ свѣтъвають такъ гармонїейно и пожебно, що слушаючи ихъ, а пошавъ въ екостау и думаъ, що и въ Брусалинѣ, присутнїй духовнїй и образованнїй першихъ христїанскихъ церквей, и прославляючи Сына Божого, а заплававъ подѣ вильмомъ простого руского богослужена и окликнувъ съ св. Амвросїемъ и Августинѣмъ: „Пошамъ небо и земля величїемъ славы Твоея!“

Съ прилученемъ Малоруса до Московского гооударства, вразѣ съ мало-русскими учеными пошли въ Москву и мало-русскї цѣвѣ, а они усѣли ще за цартованя Алексея Михайловича, въ часѣ реформы Никоновской, причинатисъ богато до введѣня въ московскихъ церквахъ штучного гармонїйного свѣтъву. Царъ Федоръ Алексѣевичъ мавъ невзычайну склоняесть до полудневоруского свѣтъву и вводѣвъ его по церквахъ. Але бѣтъ того часу, якъ велѣзна воля Петра Великого все житѣе Россіи перестроила на чужеземнїй ладъ, то и церковна музыка поддалася подѣ вильнѣ заходу. Съ цартованемъ Бѣлосаветы и майже до концѣ минушого вѣку цѣвуе въ Рос-

мѣжъ ними два мои блазньскіе сусѣды; ихъ обстановки мастковий мавъ и нагоду бланше пѣваніи. Трудящими и ошадными були они оба, не галасили для потребы або ошадности вятисъ и за тяжку мужичу роботу. Трудящими були и ихъ жены, котрі не боялися, якимъ кажутъ, за горячѣ и за холодне брати, неравъ и правникъ ваяли въ руки. А въ якой-же то нуждѣ тіи священники лишили свои жены вдовами, а дѣти сиротами! Першій въ покійникѣвъ померъ въ 22 роцѣ священства, лишаючи вдову и 6 малолѣтнихъ сирѣтъ, якъ то кажутъ, безъ дому и лому. На першѣмъ вступѣ въ дѣмъ нещастныхъ моихъ сусѣдѣвъ. сплакана и вклопотана вдова ваявила, що на вдовоу погребѣ лѣкарскихъ и аптичныхъ мусѣла вчера продати корону, и въ того не лишилося навѣтъ на стѣлку, щобъ выкупити домовину для покійника, а тутъ уже три мѣсѣцѣ за сына, що въ школахъ, не улачена станціа. Дрѣбній сиротата босѣ майже, не приодѣтъ, только въ сороченятахъ, крайчинами поподѣрѣвануваніи, посласкуваніи тулилися то до горючої матери, то до мене. Священники, що вѣхалися на похоронѣ, мусѣли сквинути ся на домовину свого собрата и на конечній потребы похороній. Я обявъ завѣдательство и разомъ съ вдовою почавъ переглядати паперы покійника, бо дехто казавъ, що покійникъ плативъ аскурацію на житье. И справдѣ внайшій мы полиди „Аціенды“, але що жъ коли послѣднѣ рата вплачена була передъ 12 роками. — „Чи дальше покійникъ не плативъ аскураціи?“ спытавъ я вдовы. — „Нѣ“, отвѣла вдова, се рѣкъ якъ-равъ, коли найстаршій сынъ подрѣсѣ и треба було его послати до школы а не було вѣтки станціа оплатити“. Мѣжъ паперами не внайшлося большѣ нѣчого. — „А датки на вдовы и сироты уплачувавъ покійникъ все?“, спытавъ я. — „Уплачувавъ“ отвѣла вдова, „але передъ тремя роками, якъ постагло насъ не щастѣ градове, покійникъ не уплативъ, бо тогды наставъ у насъ такій часъ, що якъ деякій грѣшъ родобулося, то не знати було, куды его повернути, чи що на себе накинуги, чи на котру дитину, чи яку конечну господарску потребу заспокоити, — не одно а десять мѣсѣцъ было на той грѣшъ“. Се оденъ образокъ того убожества, за-про котре многіи священники валагають съ датками до фонда вдовичо-сирѣтскогого. Про другій прикладъ такого убожества не буду вже и нѣчого писати; скажу только то, що сей священникъ померъ въ 35 роцѣ своего священства, полишивъ вдову и семеро сирѣтъ; въ убожества не послѣлавъ своихъ дѣтей до школы, а по его смерти, що осталося на обѣстю и въ стодолѣ, вобрали вѣритель. Не диво-жъ, що такіе не уплачували до вдовичо-сирѣтскогого фонда. Я навѣлъ лише два приклады въ моего близшого досѣдѣ, однакожъ тѣ провыи не суть нынѣ въ нашѣмъ клирѣ рѣдкими. Що бѣльше, съ варостаючою нуждою народу и съ дорожнею въ вызованю дѣтей прибирае то зло що-равъ швршій росѣтры.

Однакожъ може хто скаже, що прецѣ до фонда валагають и такіи священники, котрі були-бы въ силѣ уплатити датки, — що муситъ бути тому ще и инша причина ихъ валагана. Справдѣ есть ще инша, друга не менше важна, а може и важнѣйша причина, за про котру священники дѣтягаются отвѣ вачуваня датковѣ до вдовичого фонда. А сею другою причиною, то подкочане довѣрїе до завѣдуваня вдовичо-сирѣтскимъ фондомъ.

Отъ коли память наша сягае, даются чути въ нашѣмъ клирѣ жалѣ на администрацію фонда. Давными лѣтами было причиною того догдѣ несликуване дїецъ-свѣтскогого клира для контролѣ священничого майна; за-для того ширилися въ духовенствѣ поголоски про рѣзкій мальверзаціи. Чи тѣ поголоски мали яку подставу, — тяжко сказати; все-жъ таки нагодили

онѣ заходно европейска, именю италїаньска музика, котру подѣржували захожїи Италїанцѣ, якъ Галлюпїи, Керчеллі, Сартї, и другїи.

Подъ такой часъ панованя италїаньскою музыкы и сїбву оудилося Бортианьскому выступати на сїбво-музичну арену. Бортианьскїи дїтїиною бувъ пѣвцемъ въ придворнѣмъ хорѣ, а въ 1768 р. за призволомъ царицѣ Катерїны II. послано его для довершеня образованя въ музыцѣ и сїбѣ до Италїи, де и учало въ славного на той часъ въ Венеціи кашельмайтра при соборѣ св. Марка — Галлюпїого.

На доказъ своихъ успѣховъ днѣ написавъ тамъ двѣ оперы и кілька ораторїи, и знатоки прїняли ихъ съ похвалою. Покійнявши курою науки, пустился въ дорогу по Италїи, бувъ въ Флоренціи, Болонїи, Римѣ и Неаполи, студїювавъ всюды красоту знаменитыхъ композиціи, вбравъ досѣды и ажъ въ 1779 р. вернувъ до Россїи вже съ заслуженнѣмъ именемъ дїятельного артиста. Першїи его творы прїнято съ незвычайными похвалами и царица вразѣ именувала его композиторѣмъ придворного сїбвацкого хору, а царь Павло I. регентомъ и директоромъ сего-жъ хору на мѣсце Пѣвтораціого, помершого въ 1795 роцѣ.

они вѣру, тымъ бѣльше що фондъ не вростае такъ якъ вразу надѣянося, що выплата запомого наступила пѣвнѣйше и не осгнула ожидаемой квоты. Однакожъ вели вже порожній поголоски шкодили справѣ фонда, то ще далеко гѣрше представились дѣла, коли передъ 10 роками обявъ веденѣе касы вувшїи канцлеръ Консистоїи, о. Я. Въ касу вкравлися наибольшїи непорядки, а дальше не стало за кілька роковѣ рахункѣвъ. Цѣлый клиръ бувъ страшно занепокоеный; на соборчыкахъ и загальныхъ вѣборахъ приходило до бурливыхъ сценъ, а наконецъ було правительство примужене вдатися въ тую справу. Вывавдѣ переведенїи додатково рахунки не выказали для вдовичого фонда такъ великихъ стратъ, а все-жъ таки судово росправа противъ о. Я. выявила наглядно такїи неладѣ въ завѣдуваню фондомъ, якъ примѣромъ теперѣшня росправа противъ Михалка и товариштѣвъ въ „Заведенїю“. Наслѣдкомъ того подорвалося довѣрїе въ клирѣ до заряду фонда цѣлкомъ; каждый завагався давати свой тяжко заробленый грѣшъ на той фондъ въ боянїи, щобъ днѣ не поїшовъ замѣтъ на запомого голодныхъ и не приодѣтыхъ вдовицъ та сирѣтъ, куды иде.

Ще не усунено тыхъ обавъ, а вже показалися новїи, ще страшнѣйшїи о той фондѣ, по той причинѣ. що захиталося „Заведенїю“, котрому дано 75.000 вдовичого гроша. Тїи послѣднїи обавы были такъ великїи, що скликувано ажъ надъвычайнїи вѣборы делегатѣвъ, радженю-ровнажуваню. але — що зроблено? на чѣмъ стало? якъ рѣчи стоять съ вдовичо-сирѣтскимъ грошемъ? — мы и доси нѣчого не знаемо певного, бо не уважано потрѣбнымъ докладно осѣдомити духовенство съ тою справою, бодѣ выдати справозданье изъ вѣборѣвъ делегатѣвъ, а и комисїя не выдала нѣякого справозданя. Навѣтъ нашїи делегаты, высланыи на тїи вѣборы не зволили передъ нами, хочъ-бы вже только устно вдати справу въ своего посольства на вѣборы.

Въ виду отже того, скавати-бъ справедливого недоувѣрїя до заряду вдовичо-сирѣтскимъ фондомъ, а ще въ виду того, що выказавъ процѣсъ Михалка и товариштѣвъ о славнѣи на цѣлый свѣтъ господарѣвъ въ „Заведенїю“, де такїи сумы вдовичого гроша вложено, чи може вже и втоплено, — чи-жъ можна надѣятисъ, щобъ духовенство безъ вагана поспѣшало съ выкладками и залеглостями до фонда? Чи-жъ помогутъ зываня Консистоїи, або и погрозы, що вдовамъ и сиротамъ не буде выплачена запомога?

Обѣ наведенїи причины, а бодѣ послѣднѣ, котра вже отвѣ насъ самыхъ зависитъ, муситъ бути усунена, а тогды певно буде иначе!

Одинъ именемъ многихъ.

нѣй дохѣтъ католицкого священника чымъ-разъ зменшаеся и що вже теперъ въ томъ предметѣ надхѣдять до сѣя высокои палаты петиціи. Налѣжало-бъ про то якъ найкорше и остаточно управити дотацию духовенства и то на основахъ повной справедливости.

Великою несправильностею и кривдою есть такожъ звичай, що на случай елементарной шкды оупотъ податковий не припадае въ корнѣи пошкодованого а въ корнѣи религїиного фонду. На случай переносанъ вѣи ц. к. урядники и войскои одержуютъ покрьте коштѣвъ въ фондѣ державныхъ, чому-жъ кошта перемѣщеня овячениковъ не покрьвае фондъ религїиный? Ц. к. урядники одержуютъ оупотъ на державныхъ звѣзничныхъ, овяченики не удостоилися сего облегченя. Въ олдѣ за тымъ воймъ роосте съ каждымъ днемъ незадоволенье межѣ духовенствомъ. Аиъ его материальне положенье, аиъ повага его не суть обезпеченїи. Свяченики живутъ въ крайнѣи нуждѣ або роблятъ довги, а коли жадають помочи у ряду, то сѣя дае лишь релации, але отвѣ помочю не сѣишится. Въ часѣ сѣи сѣи прѣслоано на мои руки дуже богато жалобъ, що овяченикамъ откавано запомого и домагаюся интерпелации до ряду. Интерпелациа въ взгляду на мале число рускихъ поолѣвъ въ сѣи палатѣ есть не можливѣ, але длятого звертаю нынѣ увагу центральной управы на тїи аномалии и надѣюся, що министрство дасть яке-то поясненье, чтобы покрьвдена часть духовенства дѣздалася, якїи именю мотива нынѣ въ томъ взгляду руководятъ.

Парохїя въ Болеховѣ дѣздала такожъ великов несправедливости и рядъ здѣсь достаточной о томъ повѣдомленый, але до сего предмету я верну колысь при другѣи нагодѣ. Не могу однакжъ теперъ помнуги мовчки недостаточного вывѣнованя епископства станиславѣскогого. Владыка въ Станиславѣ муситъ обходитисъ теперъ до тѣяко, неотповѣдно великимъ его трудамъ въ такѣи розлогѣи епархїи. На канцеларїю прѣименовано лишь 500 зр. рѣчно. Вношу прото, чтобы дотацию новой епископїи зрѣвноано съ дотациею церемьской епископїи и чтобы министрство взяло до сего дѣла евергичнѣйше и подумало такожъ о заснованю тамъ же духовной семинаріи. Наошѣла рѣвно и крайна пора взять подъ серїозну розвагу материальне положенье крылошанъ и катихитѣвъ всѣхъ гр. кат. епархїи. Епископѣи церемьской не посѣдае отвѣ кольканайцяти лѣтъ нѣякой резиденции, мешкае далеко за мѣботомъ въ ириватнѣи невыгѣднѣи хатѣ, чымъ и оиняеся его урядованье. Министрство повинно какъ найкорше въ томъ дѣлѣ ввати якусь инициативу.

Послѣднѣи оѣиной сѣии занимаеся оѣиъ галицїи справою шкды нашихъ, але не довѣтъ до якикихъ результатѣвъ. Мы не будемо мати другой руской гимназїи въ краю, хотя основанье такой гимназїи и рускихъ паралельныхъ класъ якъ и утворенье руской гимназїи для Русинѣвъ Букovinѣи основанїи суть на оправдливыхъ желаняхъ. И учительскїи семинаріи хотя утраквистичнїи не отвѣвдають потребамъ руского народу. Прїгадуго, що руске товариство педагогичне у Львовѣ узвало конечнымъ 4 лївня 1885 р. отвѣстносъ до центр. управы проовѣты съ прошенемъ о утворенїи окремой учительской руской семинаріи, додавши 12 жовтня 1885 потрѣбїи до того мотива. Не входжу тутъ въ подробности, але се есть фактомъ, що число рускихъ учительскихъ кандидатѣвъ есть значне и для нихъ окрема руска семинарія есть доконче потрѣбною. Народъ руской чужѣ чымъ разъ сильнѣйше потребуе образованя въ матернѣмъ языкѣ.

Съ народными школами не стоить дѣло лучше. Церковного ошѣву тамъ не учатъ, а рада школьна краева, рѣшаючи то пытанье, оказала выразно, що учитель повиннїи вразѣ съ дѣтьми брати участь въ практикахъ религїиныхъ и въ сїбѣи церковнѣи, але до научна ошѣву церковного не суть обовязанїи. И образованю народному стапляются численнїи перешкоды, а усунуги ихъ може лишь наука въ матернѣмъ языкѣ. Селяне нашїи не могутъ зрозумѣти теперѣшного роздѣлу школы отвѣ церкви и сѣи длятого для школы апатичнїи. Се доказуе школьна статистика. Духовенство не посѣдае силы направити зло, оно не въ силѣ выхотати религїиныхъ и пожиточныхъ горожанъ, бо не мае достаточного влїяня на школу. Материально и морально убогому народови не може духовенство подавати поередствомъ религїиного выхованя потрѣбнои бѣдѣи.

Русою народови залежатъ такожъ богато на утвореню факультету медичного при университетѣ львовѣкомѣ. Молодѣжъ руска въ центрѣ своего краю не може посвящатиюся званию лѣкарского и муситъ удаватисъ ажъ до Кракова або и Вїднѣи. На се не каждому стае материальныхъ средствъ. Рядъ повиненъ вже разъ и то якъ найкорше вдоволати той нагдѣи потребѣи.

Въ концїи рѣчи бѣспирае бѣспѣдникъ напасти поос. Томашука, котрому подобалося въ радѣ державнѣи начнѣати лишь одного посла Руовнѣи. Пос. Озаркевичъ лише ему ту прїятнѣсть, що бѣи прочихъ рускихъ поолѣвъ уважае нерускими, не хоче для неспрїятности входить въ розбѣръ пытаня, яку народнѣсть посылъ Томашукъ въ радѣ державнѣи прѣдставляе, але застерѣгаеся противъ подобныхъ инициативъ на будущее и не-прошеного ошѣкуваня надъ рускою справою. (Брава за прїятнѣсть).

Рѣчь посла Озаркевича при спеціальной дебатѣ надъ бюджетомъ.

При рублицѣ: „Центральна управа вѣрноповѣданъ и просвѣты“ забравъ 30 марта 1886 р. посылъ Озаркевичъ голово въ оборонѣ руского клира въ Галичїи. Бѣспѣдникъ оправдавъ передовѣиъ рускихъ поолѣвъ въ закиду, що они не взяли участи въ генеральной дебатѣ надъ бюджетомъ державнымъ. Була се поневоляна аботиненциа, бо рускїи поолѣ вытѣгнули въ урны дальшїи лоовѣи чюла и не прїшли до слова передъ замкнѣнемъ дебаты.

Въ рѣчи своей звертае бѣспѣдникъ увагу ряду на то, що власти державнїи обтяжають духовенство рѣзородными агендами державными безъ всякой выагороды за труды, а навѣтъ и безъ узнаня. Коли давнѣйше въ 50 тыхъ рокахъ духовенство было координоване административными властями, отвѣсннѣи гѣмнїиловъ отвѣ 1874 р. (указомъ отвѣ 7 мая, до ухвалы котрой причинилося головню руска шѣввадѣтка. Прим. Ред.) на гѣрше, и нынѣ урядовїи доисно до клира выдаютъ mandative. Материальне положенье клира есть заедно неотраднѣе. Парохъ посѣдае на денне свое и своей родины удержанье 140 зр., завѣда тель парохїи 1 зр., а оотруднѣиъ 85 кр. а. в. Чи бѣи годенъ выжити зъ того, лише бѣспѣдникъ бѣзосторожноу судови. Кошта переносанъ въ мѣсця на мѣсце покрьвае овяченики звичайно самѣ, бо трудно ему сѣи тагарѣ выкладати на новыхъ своихъ парохїанѣвъ, котрїи вивавдѣ законно до того суть обовязанїи, але лишь въ рѣдкихъ случаяхъ оновнѣють сѣи обовязокъ. Свяченикъ галицїи муситъ неравъ кольканайцяти лѣтъ въ всѣхъ направлѣняхъ бусолѣи мѣрвати Галичяну вразѣ съ своими дѣяжмотостями, закимъ удасться ему стало оѣбѣти. Право патронату есть головною причиною безперестанного переселюваня. За тымъ иде и материальна руаня. Але хотя вже остаточной и описанїи на новѣи посадѣ, то ликвидациа мизерной его крайцаровои платиѣи оубае доверва по двохъ або трехъ мѣсяцахъ и то descursive, щобъ, бороня Боже, на случай смерти не дѣсталося що-небудѣ для бѣдной вдовы або сирѣтъ. Тымчасомъ мае бѣи жити манюю небесною, котра повинна бы на него спаста, але не спадѣе.

Що до самой конгруги, то по оголошеню закона отвѣ 19 илїтня 1885 р. появилась инструкциа министрства, наказуюча строго примѣненье закона. Але и не ошїбуевова, выказавши въ мовѣхъ выводахъ при конгругальныхъ дебатахъ мнѣню, що доля духовенства стане ще оумнѣйшою. Трудно менѣ теперъ все то повторювати, и позволяю собѣ лишь звернуги увагу министрства вѣрноповѣданъ на мою рѣчь въ конгругальной дебатѣ отвѣ 30 очнѣи 1885 р., додаючи, що минималь-

повѣдѣ черновецкѣи „Gazet-ъ Polak-ѣи“ напасть и денунциаци на нашихъ бундовскихъ народѣвъ. Не дуже мало интѣреситисъ въ яку полемику, однакожъ мы интѣреситисъ въ взгляду на нашу публику на тѣи предметѣ якъ у насъ народнїи справы трактуется межѣ нами наибольшѣе робить колоту.

Ото передъ двома роками въ „Рускѣи рѣвнодушныхъ и недбалыхъ“ общероссѣи въ горы, а майже нѣ разъ рукъ своихъ поднесли до просвѣты нашего народу, народѣвъ въ свои руки керму товариштѣвъ и порѣбалися они съ собою: „общероссѣи“ тамъ „твердѣи“ выступили въ „Бѣспѣднѣи“ въ горы, а майже нѣ разъ рукъ своихъ стѣду“ привести до упадку, а средства въ „Бѣспѣднѣи“ не упала, а противно, сѣрѣдѣи такъ, якъ ще нѣколы.

Що сталося съ „Бѣспѣдою“, то сталося съ „Союзомъ“. Зъ драхого и зашируваня космополитичного „Союза“ ставъ живнѣи свой народѣ, свой языкъ, свою исторїю „Союза“ вновь выступили общероссѣи, могли втерѣити той правды, що своя нагдѣи мнѣишѣи и дорожша, якъ чужѣи ступили въ товариштѣвъ тїи панове не ставали тую малу горетку тїи панове не подѣржувати противъ „Союза“, а споспѣи е tutti quanti, проываючи народѣвъ „Союза“: анархистами, нигилистами и по мимо всего того не потерѣивъ и на своемъ на своей славѣ. Ажъ сего року задуваня новѣи ex-„Союзанѣи“ таки на добре задуваня „Союза“ и то або его цѣлкомъ на свои вернуги, або конечно до упадку прѣишли. Стали вже съ „Союзомъ“ пертрактувати, ихъ in gremio принати до товариштѣвъ, и згодився на то, але подѣ условїямъ, что „Союз“ не робїи нѣякихъ вынѣи что-до вынѣи цїальной корреспонденции. Але лѣдѣи общероссѣи“ вступили до „Союза“, варазъ стали колотити. Попередъ всего выслали до прѣишельства доносъ, що въ „Союзѣ“ вынѣи социалистичнїи книги, и хочъ правительство то не уважало, то все-жъ стало то „Союзѣ“ бѣлѣти. Нарештѣи п. Е. Ковакъ, прѣириль всѣхъ академикѣвъ общероссѣи“, и бувавши собѣи такїи академикѣвъ Русскѣи, що подѣи п. Билинкевичемъ въ гимназїи по руски читати научилися, ставъ рѣвно „Союзѣ“ выступати, чтобы въ корреспонденци „Союза“ народнїи языкъ выступати вынѣи „проломо-слово-страхоудскимъ“ жаргонѣи Выдѣвъ „Союза“, будучи народнымъ, прѣишли се въ вломанѣи угоды. А коли тїи панове уважалися ще были оублїично народѣвъ святощѣи руского народу, рускѣи пѣвнѣи смѣхъ выставлѣти, „Союзѣ“ пересѣдѣи что днѣи прїнявъ до себе не патриѣи, и рогѣвъ руской народности, и высклѣи вы виновниковѣвъ, въ васады: „Союзѣ“ не хочѣи ти членѣвъ, що за-дѣи чужѣи божїи, и собѣи въ свои народности! За то хѣи „Союзанамъ“, що не допустили чужѣи бѣи загнѣвдѣитисъ въ „Союзѣ“.

„Gazeta Polska“ въ оцѣмъ изъ свѣи чисель подаа вѣсть о сильнѣи мѣи сѣиельскѣи агитации межѣ черновецкою мадежею пп. Е. Ковака, Гѣдого, Т. Ковского и др., и о конфискацїи неотстѣмленнѣи рѣиельскихъ календарѣвъ и книжокъ у п. Ковака. Вѣсть ея справедлива, однакожъ вѣи вакъ et Comr. напали въ своихъ органѣи „Словѣи“ и „Проломѣи“ на нашихъ нѣи цѣвъ, мовѣ-то они мали ихъ денунциати смѣхъ, де лише что станаея яку „общероссѣи“ такъ нѣи то не ванѣи, якъ лишь вѣи вещь! А тутъ чѣи-же п. Е. Ковакъ самъ оинѣи, бо на что ему братиса до кольпортѣи и то ще нестѣмленнѣи рѣиельскихъ календарѣвъ, коли мы своихъ досѣи маемо! П. Ковакъ робїи се въ великого патриѣи бо въ календарѣи, отвѣ котрого днѣи у насъ нѣи якого лѣпшого (!) не знаходивъ, есть сѣи г. А. Андришѣва: „Братское слово южнѣи украинкамъ, которые выдумываютъ (!) ошѣи украинскїи народѣи“. П. Ковакъ розвѣи Календарѣи и обекурнїи брошюры выдѣи „Проломомъ“ на баламученье Русинѣвъ, и лише мѣи, чи хотѣи кто, ча не хотѣи такъ что малѣ гимназїи теперь сѣиельствѣи то его ревности! Не диво отже, что вѣи сѣи дѣи до одного урядника народѣи, п. Билинкевичемъ, и обекурнїи брошюры выдѣи, кто-жъ видѣи коли, чтобы, якъ иде рѣи народѣи и общероссѣи, — общероссѣи виннѣи были?

А что наймѣишѣише при томъ, бѣи вѣи прѣиции п. Ковака до руского народу, коли днѣи каже: „Контрабандѣи вѣи силѣи платити, числами на материальну держку со стороны нашихъ рускихъ Бѣи вы, п. Ковакъ, вѣи словѣи „русскѣи лѣи“ разумѣи русскѣи изъ-за границъ то мы нѣиго противъ того не маемо. вѣи „материальну поддержку“ братѣи

нѣй дохѣтъ католицкого священника чымъ-разъ зменшаеся и що вже теперъ въ томъ предметѣ надхѣдять до сѣя высокои палаты петиціи. Налѣжало-бъ про то якъ найкорше и остаточно управити дотацию духовенства и то на основахъ повной справедливости.

Великою несправильностею и кривдою есть такожъ звичай, що на случай елементарной шкды оупотъ податковий не припадае въ корнѣи пошкодованого а въ корнѣи религїиного фонду. На случай переносанъ вѣи ц. к. урядники и войскои одержуютъ покрьте коштѣвъ въ фондѣ державныхъ, чому-жъ кошта перемѣщеня овячениковъ не покрьвае фондъ религїиный? Ц. к. урядники одержуютъ оупотъ на державныхъ звѣзничныхъ, овяченики не удостоилися сего облегченя. Въ олдѣ за тымъ воймъ роосте съ каждымъ днемъ незадоволенье межѣ духовенствомъ. Аиъ его материальне положенье, аиъ повага его не суть обезпеченїи. Свяченики живутъ въ крайнѣи нуждѣ або роблятъ довги, а коли жадають помочи у ряду, то сѣя дае лишь релации, але отвѣ помочю не сѣишится. Въ часѣ сѣи сѣи прѣслоано на мои руки дуже богато жалобъ, що овяченикамъ откавано запомого и домагаюся интерпелации до ряду. Интерпелациа въ взгляду на мале число рускихъ поолѣвъ въ сѣи палатѣ есть не можливѣ, але длятого звертаю нынѣ увагу центральной управы на тїи аномалии и надѣюся, що министрство дасть яке-то поясненье, чтобы покрьвдена часть духовенства дѣздалася, якїи именю мотива нынѣ въ томъ взгляду руководятъ.

Парохїя въ Болеховѣ дѣздала такожъ великов несправедливости и рядъ здѣсь достаточной о томъ повѣдомленый, але до сего предмету я верну колысь при другѣи нагодѣ. Не могу однакжъ теперъ помнуги мовчки недостаточного вывѣнованя епископства станиславѣскогого. Владыка въ Станиславѣ муситъ обходитисъ теперъ до тѣяко, неотповѣдно великимъ его трудамъ въ такѣи розлогѣи епархїи. На канцеларїю прѣименовано лишь 500 зр. рѣчно. Вношу прото, чтобы дотацию новой епископїи зрѣвноано съ дотациею церемьской епископїи и чтобы министрство взяло до сего дѣла евергичнѣйше и подумало такожъ о заснованю тамъ же духовной семинаріи. Наошѣла рѣвно и крайна пора взять подъ серїозну розвагу материальне положенье крылошанъ и катихитѣвъ всѣхъ гр. кат. епархїи. Епископѣи церемьской не посѣдае отвѣ кольканайцяти лѣтъ нѣякой резиденции, мешкае далеко за мѣботомъ въ ириватнѣи невыгѣднѣи хатѣ, чымъ и оиняеся его урядованье. Министрство повинно какъ найкорше въ томъ дѣлѣ ввати якусь инициативу.

Послѣднѣи оѣиной сѣии занимаеся оѣиъ галицїи справою шкды нашихъ, але не довѣтъ до якикихъ результатѣвъ. Мы не будемо мати другой руской гимназїи въ краю, хотя основанье такой гимназїи и рускихъ паралельныхъ класъ якъ и утворенье руской гимназїи для Русинѣвъ Букovinѣи основанїи суть на оправдливыхъ желаняхъ. И учительскїи семинаріи хотя утраквистичнїи не отвѣвдають потребамъ руского народу. Прїгадуго, що руске товариство педагогичне у Львовѣ узвало конечнымъ 4 лївня 1885 р. отвѣстносъ до центр. управы проовѣты съ прошенемъ о утворенїи окремой учительской руской семинаріи, додавши 12 жовтня 1885 потрѣбїи до того мотива. Не входжу тутъ въ подробности, але се есть фактомъ, що число рускихъ учительскихъ кандидатѣвъ есть значне и для нихъ окрема руска семинарія есть доконче потрѣбною. Народъ руской чужѣ чымъ разъ сильнѣйше потребуе образованя въ матернѣмъ языкѣ.

Съ народными школами не стоить дѣло лучше. Церковного ошѣву тамъ не учатъ, а рада школьна краева, рѣшаючи то пытанье, оказала выразно, що учитель повиннїи вразѣ съ дѣтьми брати участь въ практикахъ религїиныхъ и въ сїбѣи церковнѣи, але до научна ошѣву церковного не суть обовязанїи. И образованю народному стапляются численнїи перешкоды, а усунуги ихъ може лишь наука въ матернѣмъ языкѣ. Селяне нашїи не могутъ зрозумѣти теперѣшного роздѣлу школы отвѣ церкви и сѣи длятого для школы апатичнїи. Се доказуе школьна статистика. Духовенство не посѣдае силы направити зло, оно не въ силѣ выхотати религїиныхъ и пожиточныхъ горожанъ, бо не мае достаточного влїяня на школу. Материально и морально убогому народови не може духовенство подавати поередствомъ религїиного выхованя потрѣбнои бѣдѣи.

Русою народови залежатъ такожъ богато на утвореню факультету медичного при университетѣ львовѣкомѣ. Молодѣжъ руска въ центрѣ своего краю не може посвящатиюся званию лѣкарского и муситъ удаватисъ ажъ до Кракова або и Вїднѣи. На се не каждому стае материальныхъ средствъ. Рядъ повиненъ вже разъ и то якъ найкорше вдоволати той нагдѣи потребѣи.

Въ концїи рѣчи бѣспирае бѣспѣдникъ напасти поос. Томашука, котрому подобалося въ радѣ державнѣи начнѣати лишь одного посла Руовнѣи. Пос. Озаркевичъ лише ему ту прїятнѣсть, що бѣи прочихъ рускихъ поолѣвъ уважае нерускими, не хоче для неспрїятности входить въ розбѣръ пытаня, яку народнѣсть посылъ Томашукъ въ радѣ державнѣи прѣдставляе, але застерѣгаеся противъ подобныхъ инициативъ на будущее и не-прошеного ошѣкуваня надъ рускою справою. (Брава за прїятнѣсть).

ДОПИСИ.

Зъ Черновець. (Отправка напастникамъ ширинѣи Русинѣи Буковинскихъ.)

Въ числѣ 31 „Слова“ и въ „Новѣи Проломѣи“ помѣщено допись въ Черновець яко отвѣ-

кого хочете, бо наймити служити тому, хто платить, але коли думаете допомогатися в нашому народі, — то руки прочь! — бо всі ви, буковинські «общероссы», ні найменшої претенсії не маєте до нашого народу! Ви не народі любите, що вас виплекали своїми соками, але любите тих, що вам хліб дають! За пару рублів або талірів більше ви не хочете в краю остати, а йдете в границю Москалям, Нїмцям та Жидам служити! Народовці того не роблять. І чи-ж диво тепер, що буковинські Русини політично так піддупали, коли они не приятелів народу, але ворогів его вихуюють?! В Москві, в Петербурзі, в Києві, в Нїмеччині, суть на службах найнеосвідченіші люди, що в нашій Буковині вродилися, зрости і виобраувалися... тепер чужина ними послугує, коли тимчасом рідну Буковину заливає румунщина!... Що-ж здеморализувало их так дуже, що свои найсвятіші чувства, чувства народности повсятали мамонь? Що-ж инче, як не та пуста фраза, голошена «Словом» і «Проломом»: «Одна Русь ось по ва Карпати аж до Камчатки!» Угانیючись за ідеолом «проломлених голів», ви, панове, більше буковинської Руси шкодите, як помагате, до коли ва не покинете, то остаеться в краю, більше просто против народу и его просвіты. Тимь то вы дя неї страшиїші, як найбільш чужий ворог, и тому-то мы маємо за найсвятіший обовязок, ваш вплив як найбільше поборювати!

Коли якому вь вас не поведете, так зараз звертаєтесь до народу: «Дайте, подайте!», як коли-бь народ вь вас мав не знати яку велику користь! Одинь такий «патріот»-Буковинець, що нанався до жидівських газет у Вїдні писати, а Русь вь него ні найменшої користи не мав, ставь підь чась російско-турецкой війни рївко упоминатися у нас о підмогу, бо ось то днь у Букарешті яко воинный корреспондент до жидівських газет тяжко захорував и нема «піддержки», чимь прживитися. Давай рускій народі підпирай его! — бо днь не знає праці межи своїмь народомь, але мусить наймити жидамь на выслугу! Сміхъ тай годі! И вы, п. Козакъ, гадаєте, що народь наш має який моральний обовязок, платити за вас контрабанды?! Або вы зробили дя него що доброго, крїмь того, що чернате рускій інституції, ведете пропаганду противь «Буковини» и «Библиотеки дя молодежи», висміваєте вь «нарідного» языка? Вы ще нїчимь народи не прислужилися, щобь могли дя него аж так дивні ставити претенсії! Народь то дуже добре знає, що вашою особою днь довго тїпитися не буде, бо вы вь вашого «народолюбів» підїдете певно тою дорогою, що и другі «народолюбів» — вь Росію, підь «благого царя»... Га, дай вамъ то Боже!

П. Козакъ вь своихь дальшихь выводахь навиває нашихь народолюбів «україноманію», а то певно за се, що мы уживаємо вь своихь видавахь народно-русского языка, и каже, що українофильство занесли дя нас «пршелци» вь Галичину и що оно и представляє у нас «только плодомь игноранціи»... Що мы уживаємо народно-русского языка, то се, пане Козакъ, дятого, бо мы его дуже любимо и не хочемо за нїяку цїну дати собі его вьрвати, хочь-бы не лишь одень «благотворительный комитетъ», але и всь «почетелъ» та «покровителъ» вь цїлої Росіи на нас свою благодать вливали; а по друге: трохи и вь практичного взгляду, бо мы не можемо все съ московскимь словаремь підь паною носитися, та лишь за его помочю дя «Слова» та «Пролома» писати, якь се вы вдоровити робите, маючи свій рідний языкъ такий прекрасный и богатый! То неправда, що мовь то Галичина занесли дя нас «україноманію», бо Галичина якъ-разь удїлила своїй сестрї Буковині багато такої «найтвердшої тверди», — що ви дя головы не добьєши и клеветь! А що наш маленькій рускій аякутокь выдавь многіхь питомихь народолюбів, о томь весь рускій світъ знає. П. Козакъ каже, що народство єсть плодомь игноранціи, — а мы зновь скажемо, що противно! Таки вы, п. Козакъ, самі вь досїду знаєте, кїлько вы самі то одному то другому наговоритесь: «Не читай сени або тої книжки, абы ты не ставєс народолюбемь!» Значить: не читай нїчого, а будь общероссы, такиж мудримь, якь я, Козакъ... Не народство, а общероссыєсть єсть плодомь игноранціи; хто учитеся, студіює, той, хочь-бы днь був и найавантїрїші общероссыєць, мусить разь прийти дя пересвідченя, що мы лишь свою народну мову можемо плекати. Прямїрїєвь не потребує наводити, бо п. Козакъ самъ знає ихь досїть. Що днь самъ противний рїднїй своїй, народно-рускій мовї, то тому чей-же не винно народство, а его голова! Що наша молодїж, якь п. Козакъ дальше пише, «пренебрегать учительскими словами и знаїямі», за се народолюбів такеж не виний, але его власна особа и его «лучательски слова и знаїямі». Вы, п. Козакъ, накидаєтесь кождою за учителя и авторитетъ, самі-ж, вдоровенскї, нїчого крїмь шкільныхь учебникївъ та литературныхь записокъ «Слова» и «Пролома» не читали — а того дя авторитету ва мало! А щобь народолюбів зновь нашїй молодежи говорили, щобь она нї разь не училася и не студіювала, бо все вже знає и лишь потребує «працювати тай писати», — то се дуже дурна фраза и може лишь свїдчити, якь

у нашого общероссыє правдолюбів... Мы нїкого такь не вьрбуємо, якь вы, вдоровенскї. У насъ при томь васада така: «Оба нашї сторонництва не можуть бути правдивими, одно вь нихь мусить бути на блуднїй дорозї, — дятого учитеся, студіює и переконайтеся, щобь ты не вгрішавь супротивъ своего народу». А у васъ противно: «Слухай «Слово» и «Пролома», якь св. евангеліє и вїрь имь все на слово, бо они авторитетъ; не читай книжокъ противныхь, бо познаєшь правду, полюбишь свое рїдне, и станешь народолюбемь»... И чи диво, що багато слухавь більше нашого голоса, нїжь голошу пп редакторївъ «Слова» та «Пролома», котрї власного пересвідченя на нашу народність мати не можуть, ба и не смїють, а мають пересвідченє «по указу», бо на то они власнє «поддержуются»... У васъ, п. Козакъ, и у нашихь авторитетївъ: «родному языку учитеся» — значить: вь малого словаря Шмидта російскїй вокабулы на память выбубити, а оттакъ ихь пхати вь нашу мову и письмо, якь роблять тї уральники, що забувають рїдну мову. И вы хочете, щобь вдорово-мыслячї люди тую дивоглядну мїшану узнавали за щось розумне?! Занадто велика наивнїсть!

Вь дальшихь своихь выводахь кажете, п. Козакъ, що мы, народолюбів, твердимо: «Україна самостїйна бути мусить» або имьєть вже «наську мову», и що демонстративно свїваємо «Ще не вмерла Україна» и кажемо молодїжї пїти «на погибель старой Руси». Се все чиста и правда, выдумана вами самими, подобно якь всь клеветы на насъ выдумуются вашими органами. Зновь же кажете, що коли-бь наша молодїжь «пренялася истинно русскимъ» т. е. московскимь чувствамь и духомь и коли-бь почувствовала себе «православною» т. е. пїшла на службу Каткову и Побїдоносцеву, то навїрно отрєкаєсь бы «українофильства, подь котрымь крысьєсь социализмъ и атеизмъ!» Отже хто не хоче стати наймитомь Каткова и Побїдоносцева, той єсть вь очачь п. Козака социализмъ и атеизмъ! Славно! Учїтьє лишь такь дальше, а «поддержка» буде! И зновь пишете, що нашь буковинско-православнє рускій народъ не знає и не знаєть на политическомь поприщї нїякихь уній, и не хочеть знати «літератцкихь уній». Отже обраувати свою власну народність, ширити при помочи народно-русского языка просвіту вь народї, — то значить пїсля «умоощеранія» п. Козака: пропагувати политичну унію (яку?!), а лучитися вь литературї съ рїдною намь Україною єсть пїсля думки п. Козака найбільшимь злочинствомь. Видко, що вы, п. Козакъ, совїстно сповняєте мїсію поручену вамъ п. Петровомь, делегатомь «благотворительного комитета». Мы не перечимо вашому сказаню, що приминати «высоко образованого» п. Петрова у себе дома, дя васъ лучше, якь кого иншого, бо може вамъ то дуже добре выплатитися; мы вамъ не боронимо п. Петрова и за божице узнати, — але мы васъ запытаємо: коли то п. Драгомановъ бувъ у насъ, а мы его угощали и приминали?! Вы се очевидно лишь дятого выдумали, щобь свое «угодченє» п. Петрова оправдати... Видко, вы дуже «изобрїтательный» человекъ, — не дармо «Слово» и «Проломъ» свое сїмь свїють!

Що дя васъ, буковинскихь общероссыєвъ, утерлася назва «пономарь», то не за церковно-славянскїй языкъ, котрїй мы високо поважаємо, яко матїрь нашой просвіты, але за то, що вы мовь той пономарь — гасите свїтчку народной просвіты...

Що дя «Союза», то мы можемо лишь тїшитися, що «Союзъ» очистився оть всякой «плевелї», бо лїпше бути малымъ и чистымъ и вдоровымъ, нїжь бути «большимъ» та хорувати на «чуму сибирску». На всь прочї напасти п. Козака нехай «Союзъ» самъ отповїдає.

При кїнци застерїгаємь собі на пїднїйше, ширше обговорити нашї партїйнї справы, щобь разь кождою стало ясно, хто якимь богамъ служить...

Буковинскїй народолюб.

Рухъ вь нашихь читальняхь.

Читальня вь Комарнї встпує вже пятїй рїкъ и розвиваєсь дуже гарно. Вь 1875 р. читальня члєвила надь 100 члєновъ и той рїкъ закїнчила дуже величаво. На Трехъ Святїтелївъ зборїлся всь члєны на Загальнї Зборї; прибуло и кїлька запрошенихъ зь околиць овїщенїковъ зь селянами, являюся и люде зь интєлигенціи. По справозданю старого Выдїлу выбрано новий; головою читальнї выбрано молодого але дуже енергичного голоподаря Олекоу Пеленького. Потїмъ о. Баченскїй за Кїлцька читавь хорошо «Про давнину на нашїй землї». Хоръ мїщанъ підь управою п. Буджнїйского отпїсївавь кїлька що-найкращихь квартетївъ. Мїщанскї Ольховий выгодовсь дуже красно Шевченкового «Гамалїю», а на посїлїдокъ музика, зложена вь молодїхъ мїщанъ підь проводомь п. Буджнїйского, заграла шумно колумїями... П. Буджнїйскї має велику заслугу за зьорганізованє вь Комарнї мїщанского хору, котрїй при великихь нагодахъ радує цїлу околицю. Теперъ п. Буджнїйскїй приготує хоръ до поамовї, котрї будуть отпїсїванї вь вел. пятницю вь обохъ церквахъ комарнїянскихь.

Читальня вь Городницї розвиваєсь гарно. Сего року (д. 31 я. оїчня) отбулося ей Загальнї Збо-

ры. Открывъ ихъ о. К. Петровскїй, голова читальнї, поучаючою и загрїваючою вступило рїчею. По той промовї хоръ отпїсївавь имь народный и многолїтнє Вар. епископови Станїславовскому, покровителю рускихь читален. Потому Выр. о. Т. Глянскїй, 70-лїтнїй старець, бодрїй тїломъ и духомъ, державь отчитъ «О здровлю и якї правила треба заховати, щобь дожити глубокою старостї». Хоръ отпїсївавь оному любимою душапастыремь «Многая лїта», а оїбїоля пїсню: «Щастїє намъ Боже», «Козакъ пана», «Сия, молодче». Пїсню удалася дуже добре. Оїбїоля выбрано новий Выдїлъ: о. К. Петровского, головою; Пет. Фенюка, заступникомъ; Леся Чермака, касїеромъ; Д. Курїлюка, секретаремъ; Ив. Никитчина, бібліотекаремъ, а Ант. Лукавечного и Дан. Костецкого заступниками. Новий Выдїлъ ухвалївъ предлатити: «Дїло», «Ватїковщину», «Зорю» и «Руку Раду» и бути члєномъ прїсївїтнїхъ товариствъ. Члєны читальнї прилюдно складаютъ подьку тихому але неутомимому дятелови Выр. о. К. Петровскому за всь тяжкї заходы около читальнї и за зьорганізованє хору, котрїй красно розвиваєсь, а дальше ч. Ив. Никитчиному за безплатно отпущенє комнаты на читальню и ч. Пет. Фенюкова за его щирї заходы около читальнї и сїбву. — Д. К., члєнъ читальнї.

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНІЙ.

Австрїйско-Угорска Монархїя.

(Дебаты надь бюджетомъ.) Министеръ Гаучъ чь поновивать дальше, дятого днь не хоче зробити учителямъ полекшеня при ревизїи бібліотекъ. Моя отповїдь, каже министръ, яку я давъ вь сїй справї була слїдуюча: «Я не вь оїлї вдоволити жаданє улекшеня при ревизїи». Отповїдь ту давъ я черезъ рады шкільнї краєвї. Даруйте, я за великї бюрократъ, щобь корреспоудувати зь учителями. Або може учитель такь мало уважають раду шкільну краєву, що выдає дя нихъ образю, наколи власть, вь котрїй засїдають особы именованї цїсаремъ и представителї автономичнї, подає имь отповїдь министрѣ? Я не могу сего допускати и буду чь неразъ черезъ рады шкільнї отностись до учителявъ. Говорено дальше, що я вь сїмь розпорядженю заставляю якусь лапку. Я сего не могу поняти. Чи мїй передбїсїдникъ думає, що шеє министрѣтва потребує аж лапку на учителївъ заставляти? Я сего не требую; я знаю свое право и буду его завжди оїмїло выконувати и оїмїло заступати вь палатї. Але п. посолъ згадавъ ще одно, именно, що се розпорядженє вышїло зь якогось посередного а може и безпосередного впливу. На то дяю мое слово, що на мене зовсїмъ нїхто не впливавъ. Се розпорядженє вышїло зь мєи иницїативы; я не потребує нї зь отки нїякого впливу и будьте переконавї, що всякїй напоръ на мене, зь якои бы стороны днь не походивъ, бувъ-бь надаремный, а вже найменше такий напоръ, якъ сїєй, не здїлавъ бы нїчого. Коли прїїде першїй май т. е. часъ, вь котрїмъ маєся укїнчити ревизїю бібліотекъ, тогда побачу якь далеко отступила работа и що маю дальше робити; але вже вь сїчню оказати: маєте часъ дя серпня або дя вересня, до сего не маю охоты. Вьпрїчмь дя чого та ревизїя має робити такї трудности? Чи учитель передь тымъ прїймаючи книжки дя бібліотекъ шкільныхъ не читали ихъ и не знають що вь нихъ находить? Я сомнїваюсь. Пос. Фусъ згадавъ тутъ дальше про ово бїдну школу. Моя панове! Я знаю у насъ лишь одну школу т. е. школу австрїйскую. Школа та мусить бути такъ устроєна, щобь вь рївнїй мїрї була прїступна дя каждого обывателя державы. Я знаю отже лишь такую школу, а хочь бы я навїть бувъ вь оїлї ту школу и переобразувати, то однакь нїколи не перемїнявъ бы я ей на таку, якої бажає собі п. посолъ зь Олавы. Австрїйска школа по мїй думцї не має толькы за задачу ширити образование и выхование вь якъ найбільшихъ кругахъ нашой суоїбїльности, она не має толькы старатися о то, щобь кождїй зь многыхъ тыхъ народївъ, що живють вь нашїй отчинї, розвивавъ и плекавъ свою народність и учпов вь оїнихъ языкїхъ, але она має ще ту святую задачу плекати вь молодежи той патріотизмъ австрїйскїй, котрїй чи то вь частю чи злидїяхъ оказавъ такъ опасенїемъ. По короткїй ще апростотї до университетївъ п. министръ закончавъ овою бесїдою середь грїмкихъ одескоєвъ зь правнїцї; од бесїда его зробила велике враженє и на лївнїи и вїй призывали, що министръ просвіты заявивъ теперъ не толькы яко энергичный шеє своего ресорту, але такеж яко знаменитый бесїдникъ парламентарный.

Вь дальшїй дебатї промовляв пос. Озаркєвич и Пирке. Ер. Пирке звернувъ головою увагу на реформу шкїль середнїхъ и поставивъ питання: що було бы вь интересї державы, чи отатїсь при тепершїмь устрою сїхъ шкїль, чу вїзятись за ихъ реформу. Олъ добавучє найбільшъ жабу вь томь, що тепершїй школы середнї дїлять на гуманитарнї и реалистичнї. Обї ої школы не суть рївноправнї. Тимь, що скїнчили гимназію отатїсь цїлий свїтъ отворомъ, тї же, що скїнчили школы реальнї можуть кидатї лишь дя фаховї технїчныхъ. Реальноты мусять черезъ цїле житє отчувати овою нїшїєсть, они отатїють парїаоми вь суоїбїльности. Чи можна отже дивуватися, що все горнее лишь дя гимназіи? Межи тыолами гимназіотївъ однакьь суть отки тихїхъ, що не мають нїякой

збїдности дя науки языкївъ. Зь другої стороны знову суть межи реальноты многї, котрї мають збїдности дя науки языкївъ, але они не могутъ переступати дя гимназіи. Нашї реальнї гимназіи знову обмежають лишь на чотыри низшї класы и суть нї рыба нї мясо. Давнїше люде менше училися а выходили збїбїтїшими; навїть межи тепершїими министрїами австрїйскими суть три, що не робили матуры, а прїєцї подь ихъ управою держава добре поступавъ. Пирке ставить дя дя того слїдуючї предложєна: 1) Тепершїннї роздїл шкїль середнїхъ на двѣ части треба злишати, а замїсть того завести низшїй курсъ гимназіи дя всѣхъ учениковъ, и высшїй курсъ «лицей» зь чотырехо рївнорядными бїтдами фаховыми. 2) Науку мертвыхъ языкївъ треба уважати лишь яко помїочну, а грецкій языкъ завести яко обовязковий лишь дя отдїлу филологического. 3) Вь пїлнї наукъ встатити такеж языкъ живїй. 4) Матуру вь тепершїмь ей видї злишати, а завести лишь кїнцевїй испитъ зь фаховыхъ предметївъ вь лицєю. Свїдоцтво зрїлости выданє зь лицєя, дахо-бы право дя вступленя на университетъ. — По промовѣ Пиркега выступивъ мин. Гаучъ зь другою бесїдою, вь котрїй выкававъ ової поглядъ на реформу шкїль середнїхъ. Министеръ просвіты навязуюча овою отповїдь дя бесїды пос. Озаркєвича, оказавъ, що правительство буде отаротно залагодити справу конгруальну, але не конрше, ажъ якъ скїнчитою провизорична акція вь сїй справї; що же дя достатїю отанїславовского епископства, то правительство готове ово догацию от часомъ повисшїти. Переходячи оттакъ на поле шкїльництва, оказавъ д-ръ Гаучъ: Борба, яку ведуть гуманноты и реальноты на поле шкїльництва єсть стара, а ведею она о збїбїєть ученика, яку днь повиненъ и мусить виробити собі вь шкїлї. Дя того однакьь єсть лишь одна дорога, дорога студїи гуманитарныхъ. Направленє опираючєсь выключно на реализмъ не удержито довго; що бы аблантиль дя культурной работы, будемо мы завжди мусїли вертатись дя наукъ гуманитарныхъ. Що же дотыкає змїны «плану организаційного» нашихъ шкїль середнїхъ, то я тїмъ гадки, що вже часъ дещо вь нїмъ змїнати, и скоро менї призначено вь сїмь наирїмї дещо здїлати, то певно здїлаю. Одно однакьь вже нинї мшу значити: нашї матуранты не смїють и на будучє менше знати якъ теперъ. (Браво! зь лївнїцї.) Нїколи не згоджуєсь от тымъ, що бы нїво знаня нашихъ матурантївъ хочь-бы о крыхїткы мало зменшїтїся. Вїсь говорятъ, що вь тепершїихъ гимназіяхъ треба-бы завести велику реформу и вїсь гадають, що она зависить оть оамыхъ учителявъ. Моя панове, причина лежить зовсїмъ де инде. Тепершїй гимназіє не займають такого отановища, якъ они колїсь займали, нинї житє и суоїбїльность отавлять великї вымоги. Нинї жадає ся знаня живыхъ языкївъ. Я не годжуєсь от тымъ, щобь науки оныхъ предметївъ удїлявано вь годинахъ надьобязковыхъ, бо черезъ то не осягаєсь богато; ученикъ учителя отїмъ лїтъ французского языка и не научито навїть говорити. Представте собі ще гимназіи, дя попри одинъ языкъ выкладовый учителя ще и другїхъ языкївъ краєвыхъ. Часъ на все годї роздїлати, якъ вь якоїмъ воспиталища, а ту жадають ще улекшеня. Коли вже має зработноя улекшенє, то по мїй думцї треба-бы завести ще девятїй рїкъ науки гимназіи зливно. Признаюєсь отверто, що я давно пошучь зь тымъ гадками, а за мною промовляє и доовїдъ, якїй зроблено вь школахъ реальныхъ, коли тамъ завведено оемїй рїкъ науки. Я хочу зробити улекшенє, а особливо дя молодежи вь наймолодшїмъ вїку; за те жадавъ-бы якъ найбільше працї вь 17, 18 и 19 роцї а може и вь 20. Кажу вь двадцатїмъ, бо панамъ зобовно, що дя теперъ бувъ назначенїй девятїй окїнчевїй рїкъ дя вступу дя гимназіи; я хотївъ-бы завести, щобь десятїй окїнчевїй рїкъ бувъ назначенїй яко минимальный дя вступу дя гимназіи. Министеръ просвіты порывнувавъ оттакъ школы нашї зь англїйскими и бельгїйскими а оттакъ оказавъ: Я зовсїмъ не одушевляюсь школами реальными; они иравдї дуже богато доброго зробили, выдали богато збїбїтыхъ людей, але власне вь интересї тыхъ людей бажавъ бы я, щобь они були покїнчили гимназіи. Тутъ згадаю вьправдї о трехъ министрѣхъ, чи то має дїйсно бути аргументъ противъ нашихъ поштовївъ зрїлоотї? Я думаю що нї. У оїхъ людей розходило о ихъ талантливотї але не о матуру. Пїаны шкїльнї не робито аї дя талантливыхъ аї дя неталантливыхъ... Мы працюємо дя здоровья вероты середноя. То єсть принципъ, котрого треба прїдержуватись при укладаню планївъ науковыхъ. Треба дивитись на то, що зможе осягнути дїтяна середнїхъ збїбїностей а не дїтяна вже зь роду талантлїна. Я буду памїтати такеж и о убогихъ але талантливыхъ ученикахъ. Такихъ держава потребує; то суть пароты, котрыхъ суоїбїльность не може откадати, але убогихъ безъ таланту не можна допускати ажъ дя найменшого достоинствя вь суоїбїльности, бо они отатїють тогда дя не дуже небезпечными. Дя того буду старатися помагати убогимъ а талантливымъ ученикамъ отпендіями. Говорено тутъ такеж о матурї. Вь посїлїднихъ часохъ зроблено вь сїмь взглядї многї улекшеня, удїлявано оть поодинокїхъ предметївъ при матурї. И сь тымъ не годжуєсь, бо они мають злий впливъ на знанє ученика; се знаю зь власного доовїду. Збравши все разомъ признаю, що вь нашихъ школахъ середнїхъ

треба не одно зреформувати, але все на тій підставі, щоби не зменшати ніво образования в школах середніхх. Оно мусять позбодити бодаи на тепершній висоті и коли має наступити яке удекшення, то хіба лишь то, що продовжитося часъ науки.

Въ дальшій дебаті промовляли ще посли: Шульце, Вайтлофъ, Тиркъ, Менгеръ, Свѣжій и др. По чімъ ухвалено титулъ „центральна урава“ въ висоті 304.400 зр.

При титулѣ „надзоръ шкільний“ промовлявъ поо. Вагнеръ зъ Буковини за отвореннємъ другої гимназіи („нефалшиво“, німецкой) въ Чернівцяхъ и предложивъ отповіду до оего резолюцію, котру палата приняла. — Поо. Ковальскій заявивъ, що промова министра освіти его зрадувала и бнѣ бажавъ-бы лишь, щоби министръ свои гадки перевѣвъ въ діло. От такъ говоривъ о инспекторахъ шкільнихъ въ походѣй Галичинѣ и доказувавъ, що инспекторы шкільній въ оныхъ оторонахъ не знаютъ руского языка, треба-бы отже старатися, щоби такіхъ кандидати були именовані, котрі въ повнѣ сей языкъ знаютъ. Бесѣдникъ выказавъ надію, що министръ оему зарадити.

При титулѣ „фондъ религійний“ промовлявъ поо. Ковальскій другій разъ. Овъ оказавъ: Отъ часу послѣдній дебаты бюджетовой положенне народу, до которого належу, не змінилося. Бюджетъ и Змартвыхъстанці все ще вынарождлюють нашу молодіжь и конче потреба, щоби правительство обіцяне заагожденне справы вже разъ перевело. Бюджетъ оскінчили вже въ Доброміли овою господарку, а теперъ перенесли до Львова и тутъ они позбѣдають останки. а тогды чейже ихъ господарка устане. Бесѣдникъ обговорюе отъ такъ послѣдній выборы и каже: При послѣднихъ выборахъ выбрано такожъ багато руокихъ священниковъ яко выборцівъ. Старосты зъ горы допускали, що ті священники не выберуть нікого другого посылъ лишь Руоина, поклякували отже священниковъ до себе и казали отбавити голооы на того, которого они (старосты) призначать. Имъ пояснено, що коли они не скотять въ оій справѣ побити съ правительствомъ, то нехай потому не нарікають, коли правительство не буде имъ такожъ помагати, не буде давати заомоги. (Голооы зъ лівци: Слушайте! слушайте!) На тыхъ отже священниковъ, що мали отвагу голооувати посла своего переконанія, опала теперъ така кара, що имъ отнато додатокъ сообствы, а протявно тыхъ, що голооувала посла воіѣ отаростівъ нагороджуютъ теперъ щедро. Кожде правительство може ставити оныхъ кандидатівъ; але найже має трохи ресект и передъ волею выборцівъ. Декотрі зъ тыхъ священниковъ отже прийшли до отаростівъ, предотавились имъ и казали, що мають багато дѣтей, що мусять поомылати дѣтей до школы и будутъ мусяли оставити ихъ дома, коли правительство не дасть имъ запомоги. На то казали отаросты, що имъ ое байдуже; най бы були при выборахъ на то памятали, а то и такъ нічого не змекали, най-бы были оосторожнѣйшій. Я не хочу, каже бесѣдникъ, наводити имень, бо покаравъ и такъ вносили писемнано жалобу. Я прошу министра, щоби фондъ призначий на запомогу для клиру були такъ роздѣлювані, щоби зъ нихъ дѣйстно користали потребуючі, безъ взгляду на ихъ политичне поведенне. Поо. Ковальскій завдывавъ на послѣдокъ правительство, щоби оно занялось гр. кат. духовною семинарією у Відни и щоби перенесло ея отъ церкви св. Варвары а помѣстало до близко нового университета.

(На засѣданю палаты послѣдъ) дня 8 о. м. прийшло підчасъ дебаты надъ титуломъ „почты“ до скандальной оцены межъ послами Грегромъ а Кноцомъ. Грегръ доказувавъ, що чешкій Нѣмці перекручуютъ всякі факты, робять фалшивій донесеня, щоби лишь оттакъ могли въ радѣ державной жалуватися на Чеховъ, при чімъ уживавъ такихъ словъ якъ „обмана“, „брехня“. Въ оборонѣ Нѣмціѣвъ промовляли отбавъ посли Страхе и Кноць. Страхе называвъ Грегра денунціантомъ, а Кноць знову оказавъ, що еотъ то безстыдною и поганною брехнею, яку хіба лишь Грегръ може робити, коли бнѣ каже, що отароста Таймеръ на пирѣ въ Гогенельбе называвъ Кноца наиважнейшимъ Нѣмцемъ. Въ палатѣ наставъ підчасъ оей оварній великій крикъ и замѣшанье. Президентъ завбывавъ обохъ бесѣдниковъ до орядку и отбравъ Кноцова голооы. Віденскій газеты доносятъ, що Грегръ вызывавъ Кноца на поединку.

(Е. Вел. Царь) выхавъ оногоды до Монахій и перебуде тамъ кілька днѣвъ. Въ осени має царъ приѣхати до Галичины на великій маневръ підъ Краковомъ, въ котрыхъ возьме участъ 40.000 войска.

(Намѣстникъ Дальматіи, гр. Корнано) переѣхавшій недавно на свою нову посаду померъ дня 5 о. м. въ Задрѣ по довшій недужѣ.

(Въ справѣ закона о отолчено) роздано по сламъ въ радѣ державной справозданье комисіи войсковой и скоро лишь закончатот дебаты надъ бюджетомъ, отане ое справозданье на порядку дневнѣмъ палаты посылѣтъ. Въ справозданю сѣмъ кажеться такъ: Законъ о загальномъ ополченю можна подѣлити на двѣ части, на частъ загальную и оціальную. Частъ загальна еотъ конче потрібна до доповненія недостатковъ закона о военной силѣ державы. Дальше сказано въ справозданю, що на олучай, коли-бъ була загрожена цѣла держава або частъ ея, треба конче окорон готовости и достаточной силы, котра могла-бы бутти заравъ ужата до войны; що межъ двома класами вѣку до 37 року и до року 42 еотъ та рѣзница, що першу треба уважати за резерву для арміи чиннов и лядверы и що она мусялабы доставити на олучай войны потрібнѣмъ людѣ

до рядівъ арміи въ поли; що не потреба буде жадныхъ выдатковъ ані на зброю ані на мундуръ, бо запасовъ зброѣ еотъ подостаткомъ а новыхъ мундуровъ не треба буде робити, бо будутъ доношуватися отарі. За уживанье власной одежи буде платитися отшкодованье. Въ справозданю оказано, що загальне ополченне не буде поклякуватися до вправъ. До першого класу вѣку (до 37 лѣтъ) зачисляются и тѣ, що рѣвночасно не еотъ зѣбнѣй підъ взглядомъ физичнымъ до арміи и для того ихъ не принято, всѣ реклямуячі, всѣ 19 лѣтній молодці и на послѣднѣхъ всѣхъ, що въ 32 рокомъ жита оскінчили олужбу войскову. Выкуплені отъ олужбы войсковой не будутъ поклякувані до загального ополченя. Отзнаки для офицеровъ и рядовыхъ якъ такожъ регулямянъ и коменду означити окремый заравъ войсковый взглядно министерство краевои обороны.

Заграничній Державы.

Россия. Царъ и царица выѣхали вже съ цѣлымъ дворомъ до Ливадіи. Дня 4 о. м. выѣхали туды такожъ министръ дѣлъ заграничныхъ, Грегъ и кн. Оболенскій, вице-директоръ канцеляріи министерства дѣлъ внутрѣшнихъ. Підчасъ подорожи царя до Ливадіи була цѣла зелѣзна дорога зъ Петербурга ажъ до Краму пильно отережена; кажутъ, що въ тѣй цѣли ужито ажъ 60.000 войска. Підчасъ переѣзду царя арештовано въ Харьковѣ кілька підозрѣныхъ ообщъ. — Польскій газеты доносятъ, що киевскій ген.-губернаторъ Дрентеленъ, выдавъ приказъ, що въ полуднево-заходныхъ провинціяхъ не воібно купувати землі не только Полякамъ але и Нѣмцямъ. — Россійскій газеты не перестаютъ наклеивати правительству до окупации Болгаріи, а особливо такій, якъ органъ Каткова „Гражданинъ“ и „Петерб. Вѣдом.“ Въ правительственныхъ кругахъ однакожь не думаютъ о такой окупации. Подорожъ царя до Крыму, якъ кажутъ, не остоитъ въ нѣякой звязи съ окупациєю а выйшла лишь зъ причины слабости великой княгинѣ Ксеніи. Концентрація войска на полудни отохла такожъ лишь въ звязи съ оею подорожею. Неповеденя російской политики на Балканѣхъ выкликали однакожь въ цѣлѣй Россіи велике недоволенье. Не только вже сама Болгарія, але ще больше и найновѣйшій подѣвъ въ Сербіи огорчили дуже Россію, а права російска робити дипломатія російской закиды, що она не умѣла на Балканѣхъ поевести отповідно цѣлой справы и не бралася до неи энергично. Покляканье Гаршанина до кабинету въ Сербіи уважуютъ въ Петербурѣ просто за поражение Россіи. — На далекомъ входѣ грозить Россіи нове небезпеченство. Зъ Кашгару имень доносятъ до російскихъ газетъ, що омыъ эмира бухарского, Каті Тіюра, претендентъ до бухарского престола, приѣхавъ до півночного Афганистану, щоби тамъ доспирати оособот овою справу. Тіюра еотъ старшимъ сыномъ помершого эмира а молодшого посадила Россія манушого року на бухарскомъ престолѣ. Зъ оего факту выходило-бы, що межъ Англією а Россією зачинаются отноосны въ Азіи знову погѣршувати.

Англія. Дня 8 о. м. пояснювавъ Глядотонъ въ англійскомъ парламентѣ овой проектъ що до заагожденя осправы ирландской. Проектъ оей предлагае, щоби парламентъ ирландскій оладывъ зъ одной палаты и щоби мавъ контролю надъ управою цѣлого острова. Парламентъ повиненъ мати право призволювати побирање податковъ а само побирање вело-бы ирландске министерство. Парламентъ тревать-бы не довше якъ пять лѣтъ по каждомъ окликаню. Цѣла бесѣда Глядотона тревала три години. Підчасъ бесѣды Глядотонъ поклякувался часто на дуалистичный уотрѣй въ Австріи и отавивъ его за примѣръ, котрый Англія повинна наслідувати.

Бельгія. На засѣданю бельгійского парламенту манушого вѣторка зажадавъ поо. Баращобъ ген. ванъ деръ Смиосенъ, дати нагачу за его постушованье оупротявъ зворохобленыхъ робѣтниковъ и мотивувавъ свое вносенье тымъ, що генералъ нарушивъ конституцію. Президентъ палаты Бернертъ признавъ, що постушованье генерала не було згѣдне съ конституцією а министръ войны заявивъ, що ген. дѣлавъ безъ вѣдомости правительства. Смиосенъ довѣдавшио о томъ приѣхавъ до отолциѣ, пошовъ тамъ до парламенту и конферувавъ тамъ заравъ съ министромъ войны. Кажуть, що генералъ зовѣмъ не образивно постушованьемъ министра. — Въ многихъ мѣстахъ Бельгіи выбухла новій змовы робѣтниковъ.

НОВИНКИ.

— На III-мѣ засѣданю центр. Выдѣлу тов. „Пресвіта“ зъ дня 1. цѣтнія о. р. раджено надъ закупнѣмъ дому для товариства. Крімъ того полагадено слѣдуючі осправы: 1) Принято до вѣдомости, що книжочка „Праведный Товіа“ вже вышла зъ друку. 2) Ухвалено друкувати на слѣдуючу книжочку „Про годѣлю ованей“, п. Антона Глоднського, и закуплено на тую цѣль кнѣшѣвъ за 51-10 зр. 3) Принято до вѣдомости, що Выдѣлъ краевый вылатитъ товариству ухвалену Выо. Союжмъ кр. оуму. 4) Удѣлено Емиліени Корчаньскому, ученикови III. куроу школы для промыслу артистичного, 100 зр. запомоги. 5) Ухвалено на вносенье библиотекаря п. К. Пальского: а) выслати вкадку для чешокъ „Matice lidu“; б) предилатити „Вѣстникъ законѣвъ державныхъ“; в) предилатити „Библиотеку для молодежи“; г) посылати въ замѣну книжки „Провѣты“ для „Luzica“ и „Нивы“ влюстрованой; д) выслати въ библиотеку „Народного Дому“ въ замѣну за выдані

„Галицко Рускои Матицѣ“, 54 книжочкѣ „Провѣты“; е) обществу им. Михаила Качковского, въ замѣну за его выданя, 76 книжочкѣ „Провѣты“. 6) Принято въ члены товариства: 1) Пантелеймона Ваоилану, пѣвца при церкви св. Петра и Павла у Львовѣ; 2) Олекоу Сорочу; 3) Матвія Очеретника зъ Кутъ; 4) Василя Стюлу, господаря зъ Якомянч; 5) Володимира Добрянского зъ Львова; 6) Омелана Добрянского, ц. к. екопедитора почтового; 7) Ваюра Баранюка, пѣвца церковного въ Лановецѣ; 8) Товариство опѣвакѣ въ Берліні; 9—24) Читальнѣй въ Бергометѣ, Паричѣ, Порогахъ, Соколовѣ, Угольномъ, Яблонѣ, Самолускахъ, Березовици, Юськовицахъ, Підвысокомъ, Дымичѣ, Криницѣ, Дрогомирчанахъ, Русовѣ, Зборовѣ и Глубокомъ; 25) Хоръ опѣвакѣвъ въ Товмачѣ; 26) Михайла Губчака у Львовѣ; 27) Стефана Хромька, гоо. въ Подбережѣ; 28) о. Іоана Реваковича, пароха въ Волосяткѣ; 29) Володимира Струтинского ц. к. адюнкта оуд. въ Высокомъ; 30) Прокопа Трача учителя въ Конюшкахъ; 31) Филипа Гудайловича въ Заднѣвчѣхъ; 32—35) Ивана Яковина, Ивана Матвіевича, Дмитра Смукова и Павла Савчина господарѣвъ зъ Хриплина; 36) Григорія Мартинюка, гоо. въ Ляховцяхъ; 37) Семена Козулю гоо. въ Яницѣ; 38) Читальню въ Цуцѣловѣ; 39) о. Михайла Кобылянского, пароха въ Мышковѣ; 40) Федора Остафійчука зъ Жабя; 41) Іоофа Гору, гоо. зъ Рѣвниці; 42) Филипа Андрийчука, учит. гимн. въ Чернівцяхъ; 43) Василя Мудрѣя, гоо. въ Жеребкахъ; 44) Гривя Васялюка, гоо. въ Серникахъ; 45) Даміана Перегинца, канцеляста оуд. въ Калущѣ; 46) Омелана Ваня зъ Буока; 47—48) Кузя Мотаоа и Стефана Сивака, господарѣвъ въ Гаоковцѣ; 49) Антона Севницю, учителя въ Жидитичахъ; 50) Гривя Василюка, гоо. въ Серникахъ; 51) Василя Аврама, пѣвца церк. въ Зеленомъ; 52) Іоофа Дубину, учителя въ Дашавѣ; 53) Якова Хилуса, гоо. въ Перегиньску. — Щедримъ Ви. Дателямъ кнѣжокъ до библиотеки „Провѣты“: 1) Редакціи „Дѣла“ за 18 томѣвъ „Библиотеки назн. повѣстей“ въ вартости 29 зр.; 2) Проф. Ом. Партыцкому за всѣ книжки его накладу, за 2 рѣчники „Зеркала“ и 3 рѣчники „Зорѣ“, разомъ 19 книжокъ въ вартости 21 зр.; 3) товариству им. Шевченка за 13 книжокъ его накладу въ вартости 16 зр.; 4) Обществу им. Мах. Качковского за всѣ книжечки его накладу въ вартости 10 зр.; 5) п. Бедварокому, директору друкарнѣ им. Шевченка за 17 книжочкѣвъ въ вартости 10 зр.; 6) п. Олоеницкому за всѣ книжки его накладу; 7) п. Ив. Белоеви за 3 книжки до библиотеки, а до архиву 38 штукъ монеты мѣдяной, а 9 штукъ орібнон; 8) о. Павлоу Гостиньскому за 1 рѣзбу — окладѣ Выдѣлъ сердечнѣю Подяку. — Отъ Выдѣлу тов. „Пресвіта“.

— На фондѣ будовы руского театру у Львовѣ при олали на мон руки Ви. нашій земляни-патріоты: В. К. 123 зр. и В. С. 246 зр., разомъ 369 зр. Подяючи ое до прилюдной вѣдомости, не сумѣваюко, що всѣ ширій Русины подѣлятъ зо мною чувство влчавости для щедрыхъ нашихъ патріотѣвъ. — Василь Нагорный.

— Справа утравизму въ нашихъ середнихъ школахъ буда вже предметомъ дебаты въ выдѣлѣ „Кружка“ учителей школѣ вышнихъ. Выдѣлъ „Кружка“ постановивъ оу рѣчь ообудити, закимъ же Выдѣлъ краевый отишося до него о поданье овоеи гадки. Выдѣлъ „Кружка“ рѣшивъ попередъ всего розобрати рѣчь зъ становища педагогичного, а ажъ оуболая зъ отановища политичного. Оногды отбулооя перше заобданье, на котромъ заотановлюваноа надъ педагогичнымъ значеньемъ утравизму зъ Руоинѣвъ брали участъ проф. Ал. Борковский и Мах. Полянскій, яко члены выдѣлу „Кружка“, и запрошеный проф. К. Лучаковский (запрошеный ще д-ръ Ом. Огоновскій за-дла недиспозиція не мѣгъ прибути). По розборѣ ажъ осправы зъ отановища педагогичного „Кружокъ“ має запросити пп. послѣвъ Романчука, д-ра Ево. Черкаского и д-ра Малецкого для выслушаня ихъ гадки о утравизмѣ зъ отановища политичного. Нынѣ мають вѣзвратнѣ львовскій члены краковской академіи наукъ (до котрой належатъ Руоины д-ръ Ом. Огоновскій, крылошанинъ Петрушеничъ и д-ръ Шараневичъ) для наряды надъ управою утравизму. Такожъ небавомъ буде оу рѣчь предметомъ оговорѣвъ въ сенатѣ университету.

— Въ сѣмъ мѣсяци ще приѣде въ радѣ мѣста Львова на порядокъ дневнй засановане окономъ рускои школы народной, котра доои черезъ неоповна два роки оуществовала въ видѣ паралельныхъ рускихъ класѣхъ при отатовѣй школѣ им. Пирамовича. Школа руска увѣйде въ житеъ съ початкомъ нового року шкільного, и о околѣо зачуваемо, рада мѣока намѣряе утворити школу мѣшану, щоби и дѣвчатамъ рускимъ дати можоботѣ образуватисъ въ овоимъ матеріямъ языкѣ. Потреба така выходитъ и зъ другой конечности, имень, що т. зв. взѣрцова руска школа при семинаріи мужской, умѣщена до теперъ въ „Народномъ Домѣ“, має переѣхати лишь на мужеску. О околѣо по элементяхъ, якъ увѣйшли въ окладѣ новой репрезентациі мѣока, оудити можемо, протявъ основаня окономъ рускои школы не найдеоя члѣоленя оппозиціи, бо партія „отаньчиковъ“ ще не змогла до теперъ въ тѣй репрезентациі найти для себе большости. А що руска школа не подходить підъ омакъ краковской фракціи, доказомъ того може послужити крайню неприхильна статья, якъ въ овоимъ часѣ при заведеню рускихъ паралельныхъ класѣхъ при школѣ Парамовича помѣстивъ краковскій „Сзасъ“, докляруючи львовскимъ раднымъ, що они унеслоя непотрѣбною оентиментальностею до вносеня проф. Вахилина, коли оей при ухвалѣ бюджету

зажадавъ засанованя рускои школы. Не отъ мѣокой постаралась о то, щоби нову руску школу названо школою „имени Шевченка“.

— Министръ просвѣты п. Гаучъ має приѣхати другѣй половиной цѣтнія с. р. до Галичины, ша цѣль подорожи не зветна.

— Вечерницѣ въ Тернополи въ память XXV-тѣи годовщины смерти Тараоа Шевченка отбулооя облики. Справозданье за дла недостатѣвъ мѣокою отложити до другого члѣо.

— „Кружокъ науоной заохоты оукатеель оо политехники львовской вечерокъ музичной олимпаторскій въ честь XXV-тѣихъ роковинъ ти Т. Шевченка. Початокъ о год. 7 вечерокъ въ першій роковинѣ смерти державнѣи о историка Николая Костоомарова, въ мѣсяцѣ о его жатю и писемяхъ.

— Тов. „Руска Бесѣда“ въ Тернополи отуотрило недѣлю дня 18 л. цѣтнія с. р. другѣй вѣтня и цѣль, полученей отъ аматорскихъ ирѣдствъ одноактовой комедіи Станислава Добрянского „Золотый Телець“. Вотупъ на олавѣ Початокъ о г. 7 1/2 вечеромъ. Подписаный тетъ, запрашючи самѣ воіхъ П. Т. оавъ, що перше руске аматорске предотавленье Тернополя буде достаточной заохотою до отановища замѣсцевыхъ гоотѣ. — Отъ тету: Д-ръ В. Лучаковский, Р. Гачинскій.

— Повѣтова „Торговля Народна“ въ Рогатинѣ крываетъ вже во вѣторкѣ дня 13 л. цѣтнія. Ще разъ кнѣчою: Щастѣ Боже! На торжѣ откриты запросила Дирекція п. В. Нагорный Львова.

— Въ Журавникахъ завязуеоя оублакъ для ницѣй и торговлѣ збожемъ. Щастѣ Боже!

— Плянъ и кошторысь на будову новой гр. кат. семинаріи у Львовѣ, котра розобчѣна оего року а укѣнчатот въ р. 1888, вже вѣзвленей и будутъ отослані сими днями до министерства. Кошты будовы вызначенъ на 304.000 зр.

— Советъ „Народного Дому“ рѣшивъ роібно отару нарожну каменницю положену отъ отары П. городской церкви и выбудувати на ея нову 3-поверхну. Роботы вже розочалены, каменница буде выоувена напередъ въ отарѣ такъ буде оу „Народнымъ Домомъ“ ототѣй ланѣ. Кошты будовы обіоноленъ на 300 зр. Небавомъ розіочне и „Институтъ Статистичскій“ перебу доуватѣ декай свои дома.

— Министерство войны позволюо вынѣтноту року офицерамъ въ резервѣ и лядверѣ участвѣ въ вправахъ рекрутѣвъ. Тая оудатривати 3 мѣсяцѣ и она не увѣльнее отъ тѣвъ въ приписаныхъ оубнѣныхъ вправахъ.

— Характеристика галицкого робѣтника. Имень промышленный для Галичины п. Назваталъ въ овоимъ „Справозданю за р. 1885“ оавъ характеристику нашего робѣтника: Робѣтъ фабричный въ Галичинѣ рекрутуютот перемъ зъ селянъ. Они оутъ дуже роботячі а оомаръ а тажко заробленый грѣбъ приймають оу малюной влчавостею. Не знаютъ они зѣтъ нѣякого про уставы, котрі хоронятъ ихъ въ кривдами и не мають нѣякого понатя, де имъ шукати осправедливости.

— Преміованье коней отбудеоя оего року: Мостискахъ д. 19 л. цѣтнія, въ Яолѣ д. 1 л. цѣтнія, а въ Рашевѣ д. 5. л. мая. Преміудутъ роздаватися грошей (по 30 и 50 зр. медалѣ).

— Именованя и перенесеня. І. Мязуловскій, имѣотникъ переѣбѣ практиканта конспоты гр. В. Виоиевского до жовковской отароты Дирекція почтъ перенесла екопедитора М. оского зъ Влѣкъ до Гусятына.

— На Буковиньску красу выставу, котра отбула въ осени с. р., будутъ доущей оокрѣтъ выхъ вырѣбѣвъ такожъ машинъ и оредотнѣи зъ пишнихъ краѣвъ, отже и зъ Галичины. Крімъ того будутъ такожъ на выставу приѣхати волякі вытворы ремесла и артистичной мылоу. Згошошени приймае Выдѣлъ краевый туры въ Чернівцяхъ до конця 18 л. червня.

— Краса Рада шкільна поручила для школѣ народныхъ и середнихъ кольороватъ бличку отѣвну п. з. „Систематичный переѣтъ зѣвратъ оучаихъ“ съ оублоенями политично рускимъ.

— Выдѣлъ красавый удѣлять товариству дѣчелъ наоты 8.000 зр. безпроцентной оомоги а товариству ткачѣвъ въ Глиничѣхъ 300 зр. оомоги.

— Декорациі. Яко признанье за олужбу одержали президенты краевыхъ оублѣтѣ Іооовѣ Понтковскій у Львовѣ и Кароль въ Чернівцяхъ рицарскій хресты ордену о полѣда, а вице-президентъ краевого оуду І. Кароль Поглиесъ ордеръ зелѣзной оублѣтѣ III. класоу.

— Воіхъ тартадѣвъ въ Галичинѣ еотъ 710; оими 84 паровыхъ, 401 водныхъ, а 225 паролученыхъ разомъ съ млынами.

— Ардѣній вѣоти. 6 В. цѣсаръ забавитъ о року на маневрахъ войсковыхъ коло Перемѣ 12—14 днѣвъ. — Лат. оуѣрганъ еп. Дрѣубъ уже зъ Раму до Львова. — Поклякувалъ школь огородничѣй отбудеоя д. 11 л. с. м. по пол. въ саляхъ товариства огородничѣвъ у. Пекарекѣй. — На будову театру въ Журавнѣхъ жертувавъ якѣоы незвѣотнѣй оу имени отару 60.000 зр., а 100.000 зр. жертуе на тую краковская щадница. — Въ Коломиѣ оопорѣ

посада міського секретаря з платнею 800 зр. и 200 зр. додатку річно. — Маршалок д-р Зыбликевич пробує тепер в Італію на курацію. — У Відні має виходити російська часопись політична, котра буде звертати особливу увагу на політичні и торговельні інтереси обох держав. — Велика обманювачка асентерункова відкрила в Будапешті. Члени комісії асентерункової завдані до переслухання, а увільнений рекрут в протягу послидних 7 літ мусять на ново ставати до асентерунку. Говорять, що на місце рекрутів підсудовано хороших и нездобих до служби індивіду. — Станиславська каса щаднича розділила 8.000 зр. між тамошній ністотією добродійній; між ними отдала 2.500 зр. на цілі просвіти до двохпозиції міста. — Буржистромъ Хоросткова вибраний в третє лікар п. Сим. Гладій. — Крыл. Юзичанскій у Відні вже на оглядь подухав, що може выїздити з дому на прогулку. Небавомъ може поверне до Перемшля. — Сов. В. Ковальскій легко заподував и dlatego не являеся на засіданнях Рады державноі. — І. И. Крашевскій буде мусять небавомъ вертати з Санъ Ремо до тверданій в Магдебурзі. — Вь Станиславській звязалося Towarzystwo wzajemnej pomocy naukowych i paucycielni okręgu szkolnego Stanislawów-Piaszki. — Сынъ перокого шаха отбуває тепер подорож по Европі вь товаристві 41 мужчин и 102 жінок. — Зь Залицьк доносать, що одинъ посаворъ зь сего повіта и. С. подав бувъ петицію до С. в. цесаря, де вказує на свое близке посавоєнне зь княземъ Александромъ болгарскимъ и сь однимъ галицкимъ магнатомъ. Самъ ест вь бѣді и просить о пощадку 1.000 зр., додаючи олову чести, що якъ підвигнео, гроші тѣ отдасть; або просить, о вменованне его лѣоначимъ сь пенсією на 2000 зр. Поданне то звернено до старосты, котрый поручивъ лікарямъ выслѣати о ськолько и. С. здоровый на умѣ. — Вь Франціи починають вырабляти шкуру зь корківъ, котра естъ тревалѣшою, якъ шкура звірчя. — Вь Америкѣ жіє коло 80.000 Поляковъ. — Послѣдніми часами открито вь Африці надвычайно богаті поклада золота и сѣбла. — Вь Падуи лучилося 3 случая холеры. — Вь повітѣ Подгаецкѣ було вь протягу послиднихъ 3 недѣль ажъ 6 убитогъ дѣтей неоравныхъ. Причиною убитогъ була жудя. — Італійска королева именувала своимъ прибочнымъ лікаремъ докторку панну Маргарету Фарне. — До швенці лат. ко. вифулата Мосонга закралося мн. тымъж вь ночи кілька злодѣв и выкрали 100 бутельокъ наблудшого отарого вина. — Вь ведѣлю д. 11 з. о. м. выконане капеля 9 полку вь сали тов. гимнастичного „Соколъ“ музичній творы Ем Качковского „Польноесъ“ и „Король Лиръ“. Початокъ о год. 7 1/2 вечеромъ.

Вѣсти зь Аепархіи Львовской.

Презенту одержала оо.: Іоанъ Кушчакъ на Скалу и Николай Селезінка на Яничань.
Введенъ оо.: Теодоръ Віленчакъ яко каше ляв вь Выровѣ и Николай Курбаць яко сотруд. вь Городку.
Дійстнимъ совѣтникомъ и референтомъ консисторкамъ именованый о. д-р Іосифъ Комарницькій.
Президія наместничества годится на каноничну ніституцію о. Юліана Величковского на Потѣк.
Митрополитича консисторія вставилася до набогництва о запомогу зь фонда религіійного для вдовцицъ Юліи Левцицкой по пар. Грегорию Левцичомъ.
Отпоручникомъ до заряду „Kółko polni szczyt“ вменуванъ перемшій ординаріатъ о. Северина Торняського.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

„Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache“, одавно-звѣстне діло профессора д-ра Омелана Огоновского, переведено на Украйні на ваш языкъ. Работа була розпочата ще тогдѣ, якъ можна було надѣятися на дозволенне цензуры напечатати перекладъ вь Россіи. Нынѣ о томъ ажъ гадати и церекладъ лежить поки що вь рукописи. Бажати треба, щобъ цѣна праця д-ра Ом. Огоновского чимъ скорше побачила свѣтъ вь рѣдкѣй одежі.
— Бѣларускій Сборникъ. Подѣ тымъ заголовкомъ появилася вь Кіевѣ вже два выпуки творѣвъ устено словесности бѣло-руского-народу, сь отповѣдними объясненями и критичнымъ розборомъ. Вь першыхъ двохъ выпускахъ помѣстивъ выдавецъ и. Романовъ цѣлюя, пословиць и загадки Бѣло-русиновъ зь Могилевской губерніи.

Господарство, торговля и промыслъ.

— Оподаткованне домового промыслу. Староство вь Равѣ отнеслося до торговельной палаты сь выпытаннемъ, чи не можна бы оподаткувати тыхъ, що займаються домовимъ промысломъ а свои выроби розвозять по ярмаркахъ. Палата торговельная заявила, що устава промислова не допускає оподаткованя домового промыслу, котрого розвѣдъ черезъ то бувъ бы задержаный.
— Зь-надъ збруча пишуть намъ: Пашка вь сѣмъ роцѣ эле выйшла, и хотяй мѣдъ мала, много плодѣ погубило; Суть случѣя, що на 30 улівъ лише 5 выйшло живучахъ.

НАДОСЛАНИЕ.

Интересною ест вь вышнѣшнѣмъ члѣдѣ нашомъ часописѣ описовка шкоти, подава Самуиломъ Рекшеромъ старшимъ вь Гамбургѣ. Дѣйт той выскать сѣбѣ черезъ скору и вь тайнѣ задержувати выплату выграныхъ

тутъ и вь окрестности сумъ такъ добру славу, шо мы вже на сѣмъ мѣсці звертаемо увагу кожного зь о вышнѣшнѣмъ висаротѣ.

Ц. к. уприв. галиц. анційный

БАНКЪ ГИПОТЕЧНЫЙ

продает по курсъ дневномъ

5% Листы Гипотечный

1523 17—? якъ такожъ

5% Преміованій листы Гипотечный

Поручена зь провинціи выконує отворотною почтою безъ провизіи.

Матеріи на одѣжъ

лишь зь тревалогъ овечогъ вонны для мужчинъ середного росту

3.10 метра за зр. 4-96 кр. зь добромъ вонны овеч.;
на " 8- " зь дѣшп. вонны овеч.;
одно убрание " 10- " зь тонкомъ вонны овеч.;
" 12-40 " зь дуже тонк. вон. ов.

Идеи до дорожы за штуку зр. 4, 5, 8 и ажъ до зр. 12. — Дуже красной одѣя, сподѣ, обгортинки, матерія на сарауты, плащѣ до дощу, тель, сѣрачокъ (льоденъ), комковъ, камгары, шениотъ, трико, сукна для дамъ и на биларды, порувисны, десканы поручає

Заложенный **Joh. Stikarofsky**, — 1866. —

Складъ фабричный вь Бернѣ.

Ваоры франко. Карты вѣрочей для набѣдъ кравицькѣ нефранковане. Высылки за послѣплатою надъ 10 зр. франко.

Я маю завѣсды складъ сукна зр. 15000 а. в. и розумѣсь само собою, шо при мой сѣтовой торговлѣ позбавляю рѣштки на 1 до 5 метрѣвъ довгы; я змушений отже продавати такі рѣштки богато понижшо цѣны выроби. Взорѣвѣ вь нихъ посылати не можна однакжъ недоброй рѣштки отійняти або отдася грошѣ (Робю замѣтку, шо другі фирмы вымѣняють такожъ, може ще на гѣрній товаръ але грошей не звертають.)

Черезъ наслѣдуванне леданнихъ або обм и ливыхъ фирмъ выжуся змушенимъ закнати и сѣороваво и прошу для того мохъ П. Т. Комитѣтъ шобы мою солиду фирму задержали ласкаво вь памяти а на случай потреби почтили мене своимъ поважанимъ замовленями, котрымъ я завѣсды отдамъ мою выбѣльшу увагу.

Кореспонденціи приймаются вь языкахъ нѣмецкомъ, угорскомъ, чоскомъ, польскомъ, италійскомъ и францускомъ. 1677 (14—24)

Головна вы-гранна евент. 500.000 Мар.

Заявление Щ а с т и.

Выгранй гарантуе державя

Запрошенье до участи вь

Можливости выграна

на великой грошевой лотеріи, гарантованой гамбургскою державою, вь котрой

9 Миліонѣвъ 880.450 Марокъ

певно мусятъ бути выграній.

Выгранй сѣи користной лотеріи грошевои, котра побѣда плину має лишь 100.000 лосѣвъ, суть слѣдующі:

Наибольша выграна естъ евент. 500.000 Марокъ.

Премія 300.000 Мар.	26 выгр. а 10.000 М.
1 выгр. а 200.000 Мар.	56 выгр. а 5.000 М.
2 выгр. а 100.000 Мар.	106 выгр. а 3.000 М.
1 выгр. а 90.000 Мар.	253 выгр. а 2.000 М.
1 выгр. а 80.000 Мар.	512 выгр. а 1.000 М.
2 выгр. а 70.000 Мар.	818 выгр. а 500 М.
1 выгр. а 60.000 Мар.	150 в. а 300, 200, 150 М.
2 выгр. а 50.000 Мар.	31 720 выгр. а 145 М.
1 выгр. а 30.000 Мар.	7 990 в. а 124, 100, 94 М.
5 выгр. а 20.000 Мар.	8.850 в. а 67, 40, 20 М.
3 выгр. а 15.000 Мар.	всего 50.500 выгранныхъ.

и они приходять вь кількохъ мѣсяцахъ вь 7 отдѣлахъ до певного поршненя

Головна выграна 1-ои класъ выносить 50.000 М., подносится вь 2-ой класъ на 60.000 М., вь 3-ей на 70.000 М., вь 4-той на 80.000 М., вь 5-ой на 90.000 М., вь 6-ой на 100.000 М., вь 7-ой на 200.000 М., а сь премією на 300.000 М. евент. на 500.000 М.

На перше тягненне выгранныхъ, котре урядово назначено, коштує оригинальній: цѣлый лосъ лишь 3 зр. 60 кр. або 6 мар. пѣвъ лосу лишь 1 зр. 80 кр. або 3 марокъ. четверть лосу лишь 90 кр. або 1 1/2 марки.

Я раскляю оригинальній лосы гарантованій державою (а не заказаній промыслъ) сь долученнемъ оригинального плину за франкованый надѣланнымъ вартости або за переказомъ почтовыи навѣтъ вь наудальній стороніи.

Кождый, беручій участъ, получаетъ отъ мене заравъ по отбувишомъ тягненю урядову листу тягненя безъ завѣваня.

Планъ сь гербомъ державнымъ, зь которого видко вкладки и роздѣль выгранныхъ на 7 класъ посылаю напередъ и даромъ.

Выплату и посылку выгранныхъ грошей

выконую впротѣ до интересованныхъ точно и вь строгой тайнѣ.

Кожде замовленне можна по просту зрѣбити переказомъ почтовыи або рекомандованымъ листомъ.

Не причинѣ недального вже тягненя прошу звертатися сь приказанимъ заравъ, однакжъ лишь до

30 пѣвтія с. р.

сь новымъ довѣрьемъ до 1619 1—5

Samuel Neeksher senr.

Banquier und Wechsel-Comptoir in HAMBURG.

Курсъ збѣжа зь дня 9 л. цѣвтія 1886.

За 100 кильо нетто на мѣсці	Львѣвъ		Тернополь		Подволочиска		Черновѣцъ (26 марта)		Дроговазъ	
	отъ до	зр.	отъ до	зр.	отъ до	зр.	отъ до	зр.	отъ до	зр.
Пшеница	8.—	9.25	8.—	9.—	7.80	9.—	8.20	9.50	8.—	9.50
Жито	6.—	6.25	5.50	6.05	5.25	6.—	5.60	6.25	6.—	6.50
Ячмѣнь	6.—	8.25	6.40	6.50	5.30	6.70	5.30	6.50	6.—	7.—
Овесъ	6.75	8.—	6.30	6.60	6.—	6.50	5.35	5.80	6.50	6.55
Горохъ	6.—	10.—	6.—	10.—	6.—	11.—	4.60	5.15	6.—	10.—
Копоп.-сѣмя							7.25	7.50		
Фасоля										
Выка	7.—	8.—	6.50	7.—					7.—	
Лявня			10.—	12.—						
Гречка										
Кукуруза							5.—	5.25		
Рѣпакъ										
Копишная червона бѣла	40.—	51.—	40.—	50.—	40.—	48.—	45.—	52.—	40.—	50.—
" шведска	35.—	50.—	35.—	55.—					40.—	50.—
Томатка	37.—	45.—			35.—	45.—			38.—	52.—
Хмѣль за 66 кильо	5.—	10.—	20.—	26.—						

ЛІРНЯ ДЗВОНѢВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

вь КАЛУШИ, почта и стація желѣзницѣ тамже.

Получивши на власнѣотѣ по старѣй фирмѣ Ивана и сына Серафина „Лірни дзвонѣвъ“ вь Калуши, отначену сѣбнѣмъ медалемъ заслуги, листомъ похваляющимъ и признающимъ на выставѣ тов. им Качковского вь Коломыи (якъ о томъ своего часу газеты доносили, — маю и теперъ на складѣ готовй дзвоны, выконую скоро замовленя и приймаю старій або усожденій дзвонъ до переливаня за дуже умѣрковану цѣну.

Дякуючи воімъ Ви. приходникамъ и фундаторамъ за воѣ дотепершій замовленя вь давнѣйшій сиблѣной а теперъ мой власной лірни дзвонѣвъ прошу о ласкавій замовленя такъ на поодинокій новій дзвонъ якъ и на цѣль группы. За тревалѣотѣ матеріалу и гармоничной звукъ моихъ дзвонѣвъ ручу и для того осмѣлююя припоручати ихъ Ви. П. Т. публицѣ.

1672 4—224 Сь глубокимъ поважаннемъ

Антоній Серафинъ.

Дѣла доказуютъ, шо мос дотычне оголошенне для поважаной Публики опираєсь лишь на ретельной правдѣ, а имено:

Я переймивъ цѣлый запасъ одной, дуже зь си солидныхъ выробиъ славной фабрики дерѣв и кофѣвъ, по дуже низкихъ цѣнахъ, такъ, шо я вь сѣлѣ продавати по нечувано дешевыхъ цѣнахъ

Дерги на конѣ

а имено:

дѣшпій по зр. 150

найдѣшпій по зр. 175.

Тѣ дерги суть 190 см. довгы, 130 см. широкі, дуже мѣккі, грубой якъ дошка, тревалі, вь барній паски, сь барными берегами и якости не до зжугити; могутъ такожъ уживатися яко одѣла на поотѣл. По причинѣ ихъ тревалости и дешевости пошукуютъ ихъ вь цѣлѣмъ свѣтѣ и высылася ихъ всюды, бо давнѣше два разы только коштували. Дальше продаю такожъ

Дерги фіакерскій

дуже доброй якості, зѣсѣмъ красной, великой, рознобарной, вь паски и сь барными берегами до дуже дешевой цѣны за штуку по зр. 250. Множество пѣсьмъ признательныхъ и замовленъ суть для П. Т. Публики до перегляду вь моймъ бюрѣ. Высылка за послѣплатою або за готівку. Шо кому негодное, примаєсь заравъ а гроші заравъ звертаются. Адреса: 1623 1—6

Universal-Export-Bureau

S. Löw, Wien, II. Bez. Grosse Schiffgasse 3/U.

NB. Остѣ, бѣгася передъ оголошенямъ безъ подпису имени.

! НА ВЕСНУ !

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“

у Львовѣ, Станиславѣвѣ, Перемшлѣ, Тернополи, Дрогобычи и Коломыѣ

поручає нѣвъ своихъ складѣвъ

вѣлке огородове и цѣвѣточне добѣрне насѣнье

Каратолю, Капусты, Калярепы, Брукви, Сорки, Корѣня, Рѣпы, Цвилю, Салаты, Цыбуль, Редьковця, Заправы кухонній Огѣрки, Гарбузы, Горохи, Фасоля, Сѣя и пр.

Левкоиы, Астры, Бальсамныи, Вербены, Петуліи, Флокомы, Цвили, Многѣлѣтъ, Вазонковій, Пальмы и пр. пр.

Копишная червона	отъ 48—60 зр.
Овесъ сибирской	13 "
Жито зрѣ великапъ	4 "
Горохъ Victoria	3 50 "
Бураки Еккердорфъ	1-10 "
" Обердорфъ.	—70 "
На пашу зелену „Кѣньскій зубъ“	—40 "
Sorghum (якъ кукуруза)	—70 "

Насѣнье цѣльнокъ свѣже, сироваджене зь найпершихъ заграничныхъ гуртовныхъ докѣвъ продукціиныхъ, кромѣ деижого продукту турскаго. 1693 3—0

Иллюстрованій цѣльнокъ высылася насаданне

Подяка.

Выдѣль товариства Рускихъ Женщинъ окладѣ Ви. пп. Олеко. Бажаньскій, Ганѣй Гаморакѣвскій, Климѣтиній Громадѣвскій, Иванъ Левцичкѣй, Маріи Остерманѣвскій, Иванъ Шушловскій и Ви. пп. И. Гушалевичу и бар. Ар. Ромашканови сердечну подяку за ласкаву и знамениту участъ вь литературныхъ вечерницахъ вь память Николая Уотіановича. Выдѣль товариства Рускихъ Женщинъ вь Станиславѣвѣ.

Подяка.

По причинѣ поминального бо-гослуженя по бл. п. Евгению Желеховскѣмъ окладѣмо оимъ прикладу и щиро-сердечну подяку Впр. о. крыл. Теодату Шанковскому, и подѣ его проводомъ оослужившимъ соборну Литургию ВПр. оо. Абрисовскому и Паукѣви, дяконувавшимъ Пр. оо. Поряйку и Котлярчукови, дальше Пр. оо. Стругиыньскому, Литвиновичу, Пачовскому, Кумановскому, Яцикевичу, Ковчеви — вѣзвямимъ разомъ сь повѣшеними ВПр. отцями участъ вь отдуженю парастаза, дальше Воеч. Братогау Станиславѣвской ооборной церкви, и воімъ другамъ и милующимъ нашего покойного, котры на сѣбѣ отбѣдѣ прибулы, оособенно-жъ члѣоенимъ селянамъ, котры по части вразѣ сь своимъ душащастырями, по части самѣ, и то навѣтъ зь дальшихъ сѣлѣ, якъ зь Вороны, Камѣной, Цицѣлова, Тустая, поимю свѣжницѣ и бездорожя прибулы спомянути достойно память серцю кожного Русина дорогого покойника.

Именемъ Родины: Адела Желеховскя, вдова. — Именемъ Станиславѣвской епѣли „Провѣтъ“: Софронъ Недѣльскій, заст. головы.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

ПОДАЄ ДО ВѢДОМОСТИ, шо выдало и має на складѣ ослѣдующі Формулярѣ для насъ пощачковухъ на лѣтъ

„Закомарскон Правдѣ“:

1) Книга касова, одна лѣбра	40 кр.
2) Книга вѣстку желѣзного, одна лѣбра	40 кр.
3) Книга жетку подручного, одна лѣбра	40 кр.
4) Скриптъ, 100 приамѣрничѣвъ	55 кр.
5) Протоколъ, одна лѣбра	40 кр.
6) Книга довжаниовѣвъ, одна лѣбра	45 кр.

Отъ Руского товариства Педагогичного

можна набути ослѣдующій выданя:

Хемія, Роское, 40 кр.

Готниецъ для чемныхъ дѣтей 8 кр.

Малый звѣринець, 8 кр.

Забавни дѣтей, 8 кр. 1685 3—?

Менажерія, 8 кр.

Вязаня желаній, 10 кр.

Зѣврята домові 1. 20 кр.

Зѣврята домові II. 20 кр.

Читанна для молодѣжи 10 кр.

ОПОВѢЩЕНЬЕ.

Понеже знаю, шо Высокоповажаній отцѣ духовній уряджуютъ при церквахъ хоры, прото поручаю мою

ФАБРИКУ ГАРМОНІОМЪ (або ФИСГАРМОНІОМЪ) ДО УЧЕНЯ СЛѢВУ.

Высокоповажаній п. проф. Н. Вахнянинъ купивъ до руской гимназіи у Львовѣ инструментъ моего выроби и може дати Высокоповажанымъ Отцямъ Духовнымъ о томъ дуже пожиточнымъ инструментѣ найдѣшпу инѣормацию.

Цѣна тыхъ инструментѣвъ отъ 70 зр. а. в. и вышше. Дає такожъ на рати.

1672 70—? Сь поважаннемъ

ІОАНЪ СЛИВНИНСКІЙ,

властитель первомъ вь Галицкій фабрикѣ органѣвъ и гармоніомъ у Львовѣ, ул. Хорущина ч. 9.

